

Beslut om bildande av naturreservatet Bjärnum i Hässleholms kommun

Länsstyrelsen beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar Länsstyrelsen det område som anges med kraftig svart heldragen linje på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Naturreservatets gränser ska märkas ut i fält enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet ska de föreskrifter gälla, som anges nedan med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

I enlighet med 3 § förordning om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan, bilaga 3.

Länsstyrelsen utser Hässleholms kommun som friluftsförvaltare för naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 21 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Figur 1 Naturreservatet avgränsas med heldragen svart linje. Skala 1:10 000

© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Bjärnum
Kommun:	Hässleholm
Natura 2000-ID:	Bjärnum SE0420263
NVR/DOS-ID1	1115145
Gränser:	Området begränsas av mitten av svart hel- dragen linje på till detta beslut bifogad karta (bilaga 1)
Berörda fastigheter:	Bjärnum 2:41 och del av Bjärnum 1:50, 4:12, 206:1, S:34 och Åkarps-Mölleröd 1:34, Åkarps-Mölleröd S:1 i Hässleholms kommun
Markägarkategori:	Kommunalt, enskilda, samfällt
Läge:	Cirka 15 km norr om Hässleholm
Koordinat centralpunkt	X 420920, Y 6238700 (SWEREF 99 TM)
Huvudavrinningsområde:	Helge å
Vattenförekomst:	Bjälrlången, NW624222-137172 och Fred- skogsån SE623843-137075
Inskrivna nyttjanderätter:	Uppgifter finns i akten
Gemensamhetsanläggningar:	Uppgifter finns i akten
Areal:	Cirka 23 hektar, varav land cirka 23 hektar
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Skåne län (naturvårdsdelen), Hässleholms kommun (friluftsdelen)

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att skydda, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer. Områdets ädellövskog och lövsumpskog ska bevaras och vårdas. Gynnsamt bevarandetillstånd ska upprätthållas för i området förekommande arter och livsmiljöer enligt EU:s art- och habitatdirektiv såväl som för nationellt fridlysta och rödlistade arter. Områdets vattenregim ska om möjligt restaureras i syfte att öka den kvarhållande vattenförmågan inom området. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska tillgodoses genom att:

- Bevara, restaurera och utveckla en flerskiktad ädellövskog, med inslag av luckor och gläntor,
- Bevara och utveckla ädellövskogen med avseende på ålders- och artmässig variation och förekomst av död och döende ved av olika arter, stadier och grovlekar,
- Aktivt fortsätta öka mängden död och döende lövved inom restaureringsytorna,
- Ej transportera ut lövved,

¹ ID-nummer i Naturvårdsverkets databas Vic Natur.

- Tillse att det inte förekommer gran inom området, med undantag från en mindre barrsumpskog,
- Bevara och utveckla de skogliga fältskikten,
- Efter utredning: lägga igen det avvattande diket,
- Inplantera för området lämpliga arter, lokal proveniens ska eftersträvas,
- Bevara, restaurera och utveckla de faunistiska, floristiska och mykologiska värdena inom området,
- Gynna i området förekommande habitatlistad¹, rödlistad² eller sällsynt art,
- Ta bort eventuellt främmande arter av träd och buskar,
- Undvika markskador,
- Hålla delar av området tillgängligt för allmänhetens friluftsliv genom att underhålla enklare leder, uppsätta och underhålla några enklare bänkar och bord.

Inom området ska nödvändiga åtgärder vidtas för att uppnå syftet med naturreservatet. Syftet ska även uppnås genom att utvärdera och anpassa skötseln i överensstämmelse med ny kunskap om biologiska värden.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär, yt- eller dräneringsförhållanden som att borra, spränga, gräva, plöja, schakta, rensa, fylla ut eller dika eller annan markberedning,
2. uppföra byggnad, mast, jakttorn, luftledning, vindkraftverk eller annan anläggning,
3. plantera eller så buskar och träd,
4. avverka träd och buskar, gallra, röja, ta bort dött träd eller vindfälle eller på annat sätt påverka vegetationen,
5. uttransportera lövved,
6. utlägga strö eller dylikt, stödutfodra, låta djur som används för hävd av området som är under behandling med långtidsverkande avmaskningsmedel beta, eller att avmaska betesdjur, eller släppa avmaskade betesdjur tidigare än 14 dagar efter avmaskning,
7. stödutfodra jaktbart vilt.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom naturreservatet:

1. utmärkning av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar,
2. uppsättning och underhåll av informationstavlor,
3. skötsel av skogsmark innefattande naturvårdsåtgärder (exempelvis skapande av död/döende ved, plantering av lövträd) enligt bilaga 2,
4. skötsel och restaurering av en öppen, delvis trädbevuxen ängs- och betesmark, genom avverkning av barr- och lövträd, röjning och plantering och sådd av träd, buskar och fältskiktsarter, bränning, slåtter samt bete, enligt bilaga 2.
5. efter utredning: igenläggning av avvattande dike enligt bilaga 2, som ej påverkar utanför naturreservatet liggande mark,
6. bekämpning av invasiva och/eller främmande arter,
7. inplantering av inhemska arter vilka är knutna till biotoperna i reservatet,
8. utförande av åtgärder, av mindre karaktär, för arter som är knutna till områdets ädellöv- och lövskogsbiotoper,
9. uppsättning av holkar,
10. utförande och underhåll av anläggningar, anordningar och särskild vegetationsvård för allmänhetens tillgänglighet, enligt bilaga 2,
11. undersökningar och miljöövervakning av djur-, svamp- och växtlivet samt av mark- och vattenförhållanden.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas samt ordningen i övrigt inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. gräva, borra, måla eller på annat sätt skada mark, sten, stenmur eller naturföremål,
2. elda annat än med friluftskök,
3. ta med hund (eller annat sällskapsdjur) som inte hålls i fysiskt koppel,
4. gräva upp växter,
5. föra bort död ved, bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående eller liggande träd och buskar,
6. plocka mossor, lavar eller vedlevande svampar,
7. uppföra någon form av anläggning eller placera ut för reservatet främmande föremål.
8. dumpa trädgårdsavfall,
9. parkera annat än på anvisad parkeringsplats markerad på bilaga 2,

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd:

10. samla in ryggradslösa djur, t.ex. skalbaggar eller mollusker,
11. placera eller sätta upp snitsel, orienteringskontroll eller liknande anordning annat än tillfälligt, högst tio dygn, under förutsättning att kontaktuppgifter och datum för uppsättning anges på de utplacerade föremålen.

Undantag från föreskrifter

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för:

- Förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren utser, att utföra de åtgärder som behövs för reservatets vård och skötsel enligt vad som framgår av föreskrifterna under B ovan,
- Förvaltaren av friluftslivsdelens utveckling av området med nya anläggningar för friluftslivet, som utsättande av bänkar,
- Länsstyrelsens tillsyn av området,
- Driftåtgärder av vid tidpunkten för detta beslut befintliga vägar för motorfordon, vägkanter, vägdiken eller enskilda brukningsvägar. Exempel på driftåtgärder som ovan åsyftas är: lagning av mindre beläggningsskador, röjning och slåtter av vägsränor eller rensning av vägtrummor och vägdiken och kapning av överhängande träd eller grenar. Naturreservatsförvaltarens nedtagning av för allmänheten farliga träd (längs med led etc).
- Underhållsrensning av lagakraftvunna dikningsföretag eller lagliga diken. Inför utförande av arbetet ska naturreservatets förvaltare informeras om åtgärden. Om fisket kan påverkas negativt ska anmälan om dikesrensning göras till länsstyrelsen innan arbetet påbörjas.
- Restaurering av hydrologin, inklusive åtgärder i närliggande terrester miljö, som lägga igen avvattnade diken, återskapa naturligare bäckfåror eller blöt-lägga mark.
- Drift, underhåll och ombyggnad inom gällande ledningsrätt, servitut, nyttjanderätt eller annat tillstånd av myndighet eller domstol av vid tidpunkten för detta beslut befintliga ledningar och anläggningar (till exempel befintliga grundvattenrör eller dricksvattenborrhål med tillhörande pumpbrunn) tillhörande staten, kommunen, kommunala bolag, el-, energi- och teledistributör samt markägaren. Inför utförande av arbetet ska naturreservatets förvaltare informeras om åtgärden. Vid akuta underhållsåtgärder kan förvaltaren informeras i efterhand, dock senast inom fem arbetsdagar från det att arbetet har inletts.

Undantag från reservatsföreskrifter med avseende på skötsel och brukande

- A1 gäller ej nedläggning av nya ledningar längs med Farstorpssvägen eller vägen in mot Mölleröd och längs med därtill hörande bygata. Naturreservatets förvaltare ska kontaktas i god tid innan arbetet påbörjas.
- A1 gäller ej VA-huvudmannen eller kommunens eventuella framtida utsläpp av dagvatten, som passerat slam- och oljeavskiljare innan utsläpp, till naturreservatet,
- C7 gäller ej kommunens uppsättning av skyltar som informerar om områdets natur- och kulturvärden.
- C7 gäller ej efter länsstyrelsens skriftliga tillstånd utplacering av geochachar.
- C11 gäller ej utsättning av de markeringar orienteringsverksamheter nyttjar vid banutläggning.

Undantag från reservatsföreskrifter med avseende på jakt

- A2 och C7 gäller ej efter länsstyrelsens skriftliga tillstånd utplacering av tillfälliga jaktorn och därtill hörande utfodring med spridare som sprider majs eller spannmål i syfte att motverka omfattande mark- och vegetationsskador från vilt.
- C3 och C11 gäller ej för innehavare av jakträtten inom naturreservatet vid jakt och fångst av vilt i enlighet med jaktlagstiftningens bestämmelser.

Övriga undantag

- C6 gäller ej för insamling av enstaka beläggsexemplar under förutsättning att insamlandet inte bryter mot fridlysningsbestämmelserna eller att arten är klassad som rödlistad samt att inrapportering sker av fyndet till Artportalen.
- C10 gäller ej håvning, handplockning eller annan selektiv metod, som inte förstör djurets livsmiljö, med efterföljande återutsättning inom naturreservatet. Enstaka exemplar får samlas in under förutsättning att det inte bryter mot fridlysningsbestämmelserna och att fällor inte används samt att arten rapportera till Artportalen.

Upplysningar

Länsstyrelsen får enligt 7 kap 7 § miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade reservatsföreskrifter. Länsstyrelsen vill också upplysa om att föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken (föreskrifterna under rubriken C ovan) gäller omedelbart även om beslutet överklagas. Dessutom gäller andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna för området, exempelvis:

- 7 kap 28a-b §§ miljöbalken med krav på tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön i ett Natura 2000-område,

- Fridlysningsbestämmelser. Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259). Vissa svamp-, växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap miljöbalken och artskyddsförordningen.
- 7 kap miljöbalken med bestämmelser om områden som omfattas av strandskydd (13–18 §§),
- 7 kap 1 § miljöbalken. Var och en som utnyttjar allemansrätten eller annars vistas i naturen ska visa hänsyn och varsamhet i sitt umgänge med den.
- Anmälningssplikten enligt 12 kap 6§ miljöbalken för verksamheter eller åtgärder som väsentligen kan komma att ändra naturmiljön gäller även om de inte är förbjudna enligt reservatets föreskrifter.
- Anmälnings- eller tillståndsplikt enligt 11 kap miljöbalken för verksamheter som innebär påverkan på vattens djup eller läge, exempelvis anläggningsarbeten i vatten, dämning, vattenbortledning eller anläggning av våtmark,
- 2 kap, Kulturmiljölagen (1988:950) med bestämmelser om skydd av fornlämningar mm
- Terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng,
- 15 kap 26 § miljöbalken om förbud mot nedskräpning,
- Lokala, kommunala ordningsföreskrifter.

Allemansrätten

Allemansrätten har stor betydelse för våra möjligheter att vistas i naturen, den ger oss alla möjligheten att tillfälligt och hänsynsfullt vara i naturen. Även organisationer och turistföretag kan dra nytta av allemansrätten i sin verksamhet även om allemansrätten i grunden gäller för enskilda individer. Samtidigt medför allemansrätten också skyldigheter att inte förstöra något eller störa markägaren eller andra som är ute i naturen. Större grupper bör samråda med markägaren. Inom naturreservat kan delar av allemansrätten vara begränsad genom reservatsföreskrifter.

Vid aktiviteter som inte förbjuds av reservatsföreskrifterna men som kan medföra en väsentlig förändring av naturmiljön, ska anmälan om samråd enligt 12 kap 6 § Miljöbalken ske med Länsstyrelsen. Samråd kan krävas för stora tävlingar, evenemang eller aktiviteter som medför omfattande slitage eller markskador.

Beskrivning av området

Landskap och geovetenskapliga bevarandevärden

Området ligger sydöst om samhället Bjärnum i anslutning till sjön Nedre Bjärlången. Området runt omkring består av granplanteringar, bebyggelse, ädellövskogar och mindre sjöar. Berggrunden består av gnejs. Jordarten består av sandig morän och kärrtorv samt isälvsediment. I områdets östra del finns en mycket fin och markant getryggsås med bra utsikt över sjön.

Kulturhistoriska bevarandevärden och markanvändning

Området har varit bebott under mycket lång tid. I området finns två områden med fossil åkermark ett större område sydöst om hembygdsgården med cirka 75 röjningsrösen och ett norr om hembygdsgården med cirka 40 röjningsrösen. I ett tillflöde till bäcken som har sin uppkomst från sjön Nedre Bjärlången finns oregistrerade lämningar som tyder på skvaltkvarnsverksamhet.

Området skänktes till municipalsamhället (numera kommunen) år 1938. För att hedra händelsen finns numera en kulturhistorisk lämning i form av en minnessten i skogen med texten "Mathilda Johansson skänkte år 1938 detta område till Bjärnums municipalsamhälle. Tacka givaren genom att vårda naturen."

Biologiska bevarandevärden

Området utgörs främst av en äldre flerskiktad näringsfattig bokskog med inslag av ek, avenbok, lind, fågelbär, ask (EN) hassel, björk, tall, gran och i fuktigare partier klibbal. I ett sankare vitmosseklätt parti växer större granar och tallar.

Sluttningarna och närheten till sjön bidrar till ett gynnsamt mikroklimat för epifyter. Området utgör ett av de mest kända lav artrika områdena i trakten. Många av träden är gamla vilket har lett till en mycket rik kryptogamflora i området med flera hotade arter som savlundlav (EN), liten ädellav (EN), klosterlav (VU), blek kraterlav (VU), rosa lundlav (VU), ädelkronlav (VU), almlav (VU), orangepudrad klotterlav (NT), (bokvårtlav (NT), bokkantlav (NT), liten lundlav (NT), lunglav (NT), grynig filtav (NT), violettgrå porlav (NT), sydlig sotticka (NT) och koralltaggsvamp (NT). Vidare finns här flera arter som indikerar höga naturvärden som fällmossa, fjällig filtmossa, guldlockmossa, havstulpanlav, klippfrullania, rostfläck och trubbfjädermossa, platt fjädermossa (S), bokfjädermossa och ekskin. I skogsmiljöerna förekommer bl.a. spillkråka (NT), grönsångare (NT), svarthätta, trädkrypare och nötväcka.

Mängden död ved är fortfarande begränsad men kommer att öka genom att åldern på träden blir allt högre.

Fältskiktet är i regel mycket sparsamt och representeras av arter som piprör, ekorr-bär, kruståtel, skogsstjärna, vårfryle och blåbär. I anslutning till sjön växer odon, bunkestarr, bladvass, strandlysing, kråklöver, skogsbräken och vit näckros. Utter, en hona med en unge har setts år 2020 i sjön.

Friluftsliv och tillgänglighet

I området finns flera leder befintliga leder. Området är ett mycket uppskattat besöks- och friluftslivsområde för närboenden. Parkeringsmöjligheter finns utanför naturreservatet på kommunal mark i anslutning till Hembygdsgården.

Skälen för beslut

Det föreslagna naturreservatet har höga naturvärden och har potential att få ännu högre. Det föreslagna naturreservatet har angivits som skyddsvärt ur naturvårds- och friluftslivssynpunkt avseende internationell, regional och kommunal nivå och omfattas eller ingår i:

- **Riksintresse enligt 4 kapitlet Miljöbalken, Natura 2000:** Delar av området utgörs av ett natura 2000 område, Bjärnum SE0420263. Området är cirka 8,3 hektar och består främst av näringsfattig bokskog.
- **Strandskyddat område enligt 7 kap 13–18 §§ MB:** Gäller med 100 meter från Nedre Bjärlången och längs med ån.
- **Skogsstyrelsens utpekande:** Två nyckelbiotoper som utgörs av hedädellövskog på 6,5 ha och 0,6 ha finns i området.
- **Hässleholms kommuns naturvårdsplan:** Området utgör ett klass 1 område (högsta klassen) och har tilldelats nr 3042 Bjärlångens strand.
- **Skydd av tätortsnära områden för friluftsliv och naturvård:** Området är utpekad i programmet som ett område som ska skyddas.
- **Grön infrastruktur:** Delar av området utgörs av en värdekärna avseende ädellöv och hela området ingår i ett kluster av ädellövskog. Området ligger i en limnisk värdetrakt.
- **Närliggande naturreservat:** Området ligger tämligen isolerat med ädellövreservaten Lur cirka 9 km öster ut. Ubbalt cirka 7,5 km norrut och Lunden cirka 9 kilometer söderut.
- **Fornlämningar:** Det finns två områden med röjningsrösen i området, en minnessten samt en oregistrerad trolig skvaltkvarnslämning.
- **Dikningsföretag:** Ån omfattas av Övre Skeerödsåns vattenavlf. I och II i N. Åkarps, Farstorps och Vankivas s:nar.
- **Rödlistade arter:** I området finns bl.a. savlundlav (EN), ask (EN), Almlav (VU), blek kraterlav (VU), rosa lundlav (VU), ädelkronlav (VU), klosterlav (VU), liten lundlav (NT), bokvårtlav (NT), bokkantlav (NT), lunglav (NT), utter (NT), grynnig filtlav (NT), orangepudrad klotterlav (NT), koralltaggsvamp (NT), grönsångare (NT) och spillkråka (NT).
- **EU:s art – och habitatdirektiv 92/43/EEG:** Utter *Lutra lutra* bilaga II (området ska avsättas för arten) och IV (strikt skydd) en hona med årsunge har setts år 2020 i Nedre Bjärlången.
- **Fågelarter enligt EU:s fågeldirektiv bilaga 1, för vilka särskilda skyddsområden skall avsättas:** Spillkråka, *Dryocopus martius* (A236) födosökande (främst vintertid).

Länsstyrelsens bedömning

Området har stämts av gentemot poängmodell för prioritering av objekt, Strategi för formellt skydd av skog i Skåne län. Objektet bedöms tillhöra länets bättre hälft. Det är

större än 10 hektar. Mer än hälften av objektet innehåller prioriterad skogstyp som ädellövskog. Området ligger helt inom 500 meter från en tätort. Det finns slutligen starka synergier mellan skogsbiologiska värden och värden i andra miljö kvalitetsmål som ett rikt växt- och djurliv samt och allmänna intressen. Objektet uppnår 9 poäng av maximalt 9 poäng.

Området har mycket höga naturvärden och kan med restaurerings- och skötselåtgärder få ännu högre naturvärden.

Området är en hotspot gällande lavar och mossor och utgör en viktig reträttplats för många arter som är hotade pga omlandets markanvändning. Vidare är området viktigt för att stärka den gröna infrastrukturen i form av "step stone" mellan naturreservat i omlandet.

Området har mycket stor betydelse för naturvistelse och rekreation för boende i Bjärnum.

Ett permanent skydd av området som naturreservat medför ett bidrag till uppfyllande av miljömålen levande skogar och ett rikt växt- och djurliv.

Delar av området på fastigheten Åkarps-Mölleröd 1:34 omfattas av detaljplan från år 1967. Markområdet är planlagt som allmän plats, park. Av detaljplanen framgår bl.a. följande, det är "Av stor vikt bör vara att möjlighet skapas att erhålla ett promenadstråk runt sjön" och att "I det nu upprättade förslaget har kvarteren utformats som enkelkvarter, så att tomterna på ena sidan har anslutning till körväg och på andra sidan direkt anslutning till ett större sammanhängande grönområde". Länsstyrelsen anser att bildande av naturreservat inom detaljplanelagt område inte strider mot syftet i detaljplanen.

Naturområdet mellan fastigheten 4:12 och badplatsen på fastigheten Bjärnum 206:1 och vissa mindre markområden gentemot närliggande bebyggelse har ej medtagits då dessa enligt detaljplan utgör kvartersmark och kräver en ändring av detaljplan innan de förordnas som naturreservat.

Utöver ovan nämnda riksintressen berörs området inte av några andra riksintressen. Förordnandet är förenligt med grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenresurser samt med kommunens översiktsplan.

Av ovan redovisade skäl och med syfte att långsiktigt bevara biologisk mångfald och att skydda, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer samt för att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet bör det angivna området avsättas som naturreservat.

Bestämmelser som beslutet grundar sig på

Enligt 7 kap. 4 § miljöbalken får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

Enligt 7 kap. 5 § miljöbalken ska i beslutet anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet.

Om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturreservat, får länsstyrelsen enligt 7 kap. 6 § miljöbalken förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla vissa intrång.

Om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet får enligt 7 kap. 30 § miljöbalken länsstyrelsen besluta om föreskrifter om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt inom det skyddade området.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har tagit del av inkomna yttranden och finner vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen, i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken, att det för att skydda och vårda de värden som beskrivits ovan finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området, att besluta om föreskrifter för att skydda området samt att fastställa en skötselplan.

Konsekvensutredning

Länsstyrelsen har genomfört en konsekvensutredning av ordningsföreskrifterna i enlighet med 3 § Förordning (2024:183) om konsekvensutredningar. Länsstyrelsen gör bedömningen att ordningsföreskrifterna innebär vissa inskränkningar av allemansrätten som är nödvändiga för att skydda områdets naturvärden. Restriktionerna är inte av sådan omfattning att de innebär allvarligt försvårande av allmänhetens möjligheter att utnyttja området.

Ekosystemtjänstbedömning

Länsstyrelsen har gjort en bedömning av vilka effekter inrättande naturreservatet har på olika ekosystemtjänster och har kommit fram till att det inverkar positivt på flertalet ekosystemtjänster, se tabell nedan. Bedömningen är att påverkan på ekosystemtjänsterna sammantaget stärker motiven för inrättande av naturreservatet.

Kategori	Ekosystemtjänster	Inverkan
Försörjande	Genetiska resurser hos vilda arter	Positiv
Försörjande	Jakt	Positiv och negativ
Försörjande	Virke och fibrer	Negativ
Försörjande	Bioenergi från skog	Negativ
Reglerande och upprätthållande	Träd och skogars reglering av mikroklimat, temperatur och luftfuktighet	Positiv
Reglerande och upprätthållande	Livsmiljöer som till exempel lek- och spelplatser, boplatser och rastplatser för fåglar och fiskar	Positiv
Reglerande och upprätthållande	Kolbindning utförd av växter	Positiv
Reglerande och upprätthållande	Dämpning av avrinning och flöden	Positiv
Reglerande och upprätthållande	Upprätthållande av markens struktur	Positiv
Reglerande och upprätthållande	Biologisk kontroll av skadegörare (inklusive invasiva arter)	Positiv
Kulturella	Naturarv, exempelvis bevarandet av naturens värden för framtida generationer	Positiv
Kulturella	Icke organiserat friluftsliv	Positiv
Kulturella	Resurs för forskning	Positiv
Kulturella	Estetiska värden till exempel fritidsboenden vid naturskön miljö, rekreativvärden och turism i ostörd miljö	Positiv
Kulturella	Kulturarv till exempel användning av naturliga miljöer av andliga eller historiska orsaker	Positiv
Stödjande	Biologisk mångfald inklusive bevarandet av genpool, habitat och hotade arter	Positiv
Stödjande	Näringsämnes-cirkulation till exempel näringsvävans dynamik, interaktioner mellan trofiska nivåer, evolutionära processer	Positiv

Ärendets handläggning

Frågan om naturreservatsbildning väcktes av länsstyrelsen år 2023. Samtliga markägare har varit positiva till att naturreservatet inrättas.

Länsstyrelsen har i samråd med markägarna avgränsat området, upprättat förslag till syfte, föreskrifter och skötselplan.

Intrångsersättning har utbetalts till markägarna av Bjärnum 1:50 och 2:41 samt 4:12 år 2024.

Deläggande fastigheter till Bjärnum S:34 (Bjärnums bys skifteslag) och Åkarps-Mölleröd S:1 behöver väcka talan om ersättning inom ett år från detta beslut har vunnit laga kraft. Ersättningsutredning har ej tagits fram för dessa delområden, då båda samhälligheterna utgörs av vägar, vilka sedan länge upphört att nyttjas efter omdragning av Farstorpssvägen.

Ärendet remitterades under perioden 2025-05-22 till den 2025-06-30, då berörda sakägare förelades att yttra sig över framtaget beslutsförslag. Inkomna yttranden och Länsstyrelsens bemötande återfinns i bilaga 4.

Området är inte slutligt inmätt, varför den slutliga gränsen kan komma att ändras något. Slutlig gräns kommer finnas i Dino och på lantmäteriets registerkarta.

Skötselplan och förvaltning av naturreservatet

Skötselplan

Enligt 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. framgår bland annat att en skötselplan ska fastställas vid bildande av ett naturreservat. Skötselplanen finns bilagt till detta beslut, se bilaga 3.

Förvaltning

Ansaret för förvaltningen av naturreservatet är med stöd av 21§ förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. delat mellan Länsstyrelsen Skåne, naturvårdsförvaltare och Hässleholms kommun, friluftsförvaltare. Länsstyrelsen ansvarar för förvaltningen av skog och mark. Kommunen ansvarar för förvaltningen av anläggningar och anordningar för rekreation- och friluftsliv. I begreppet förvaltning ingår även det ekonomiska ansvaret för åtgärder inom respektive ansvarsområde.

Förvaltarna av naturreservatet ska fortlöpande samråda med varandra, markägare, arrendatorer, berörda myndigheter och andra berörda vid förvaltningen.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas till Regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet, se bilaga 6.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling, Post- och Inrikes Tidningar samt i ortstidning. Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse var införd i ortstidning.

Upplysningar om ersättningstalan

Sakägare som ännu inte träffat överenskommelse om ersättning eller inlösen kan väcka talan enligt 31 kap miljöbalken mot staten i mark- och miljödomstolen för att domstolen ska avgöra frågan om ersättning. Ansökan om ersättningstalan måste lämnas inom ett år efter att reservatsbeslutet vunnit laga kraft, i annat fall förlorar sakägare rätten till ersättning. Ansökan ska ställas till mark- och miljödomstolen i Växjö. Det finns också möjlighet för sakägare att fortsätta att förhandla med länsstyrelsen om frivillig överenskommelse om ersättning eller inlösen av mark inom ett år efter att beslutet vunnit laga kraft.

Underskrifter

Detta beslut har fattats av länsöverdirektör Ola Melin. I den slutliga handläggningen har även deltagit avdelningschef Olof Liungman, enhetschef Cecilia Backe, länsassessor Caroline Tornhill och naturvårdshandläggare Johan Johnmark, föredragande.

Detta beslut har bekräftats digitalt och har därför inga namnunderskrifter.

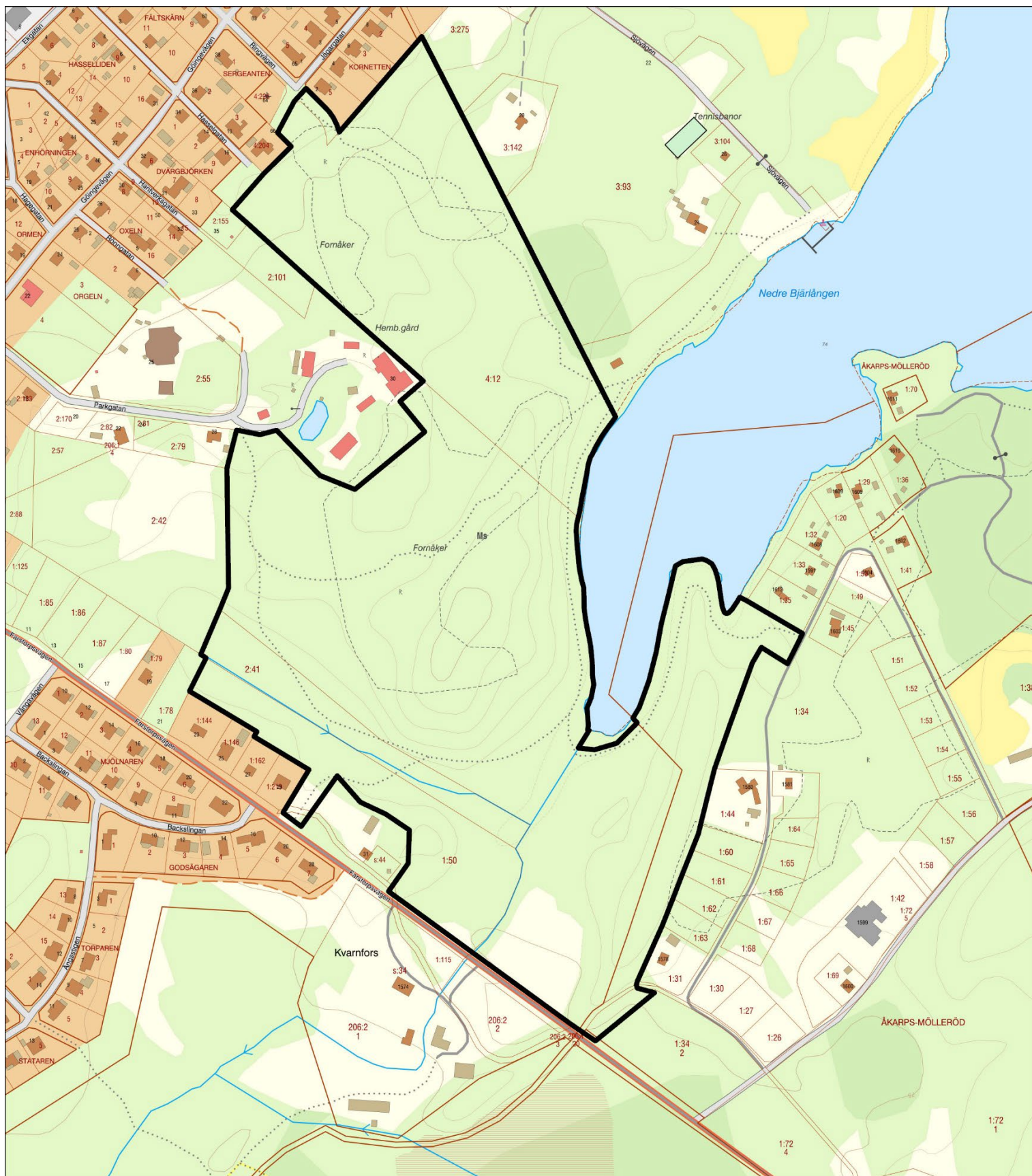
Ola Melin

Johan Johnmark

Bilagor

1. Karta med naturreservatets avgränsning
2. Kartor med markerade områden gällande föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång
3. Skötselplan
4. Yttranden och länsstyrelsens bemötande
5. Sändlista
6. Hur man överklagar

För information om hur Länsstyrelsen Skåne behandlar personuppgifter, se www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilaga 1, Beslutskarta Naturreservatet Bjärnum, Hässleholms kommun

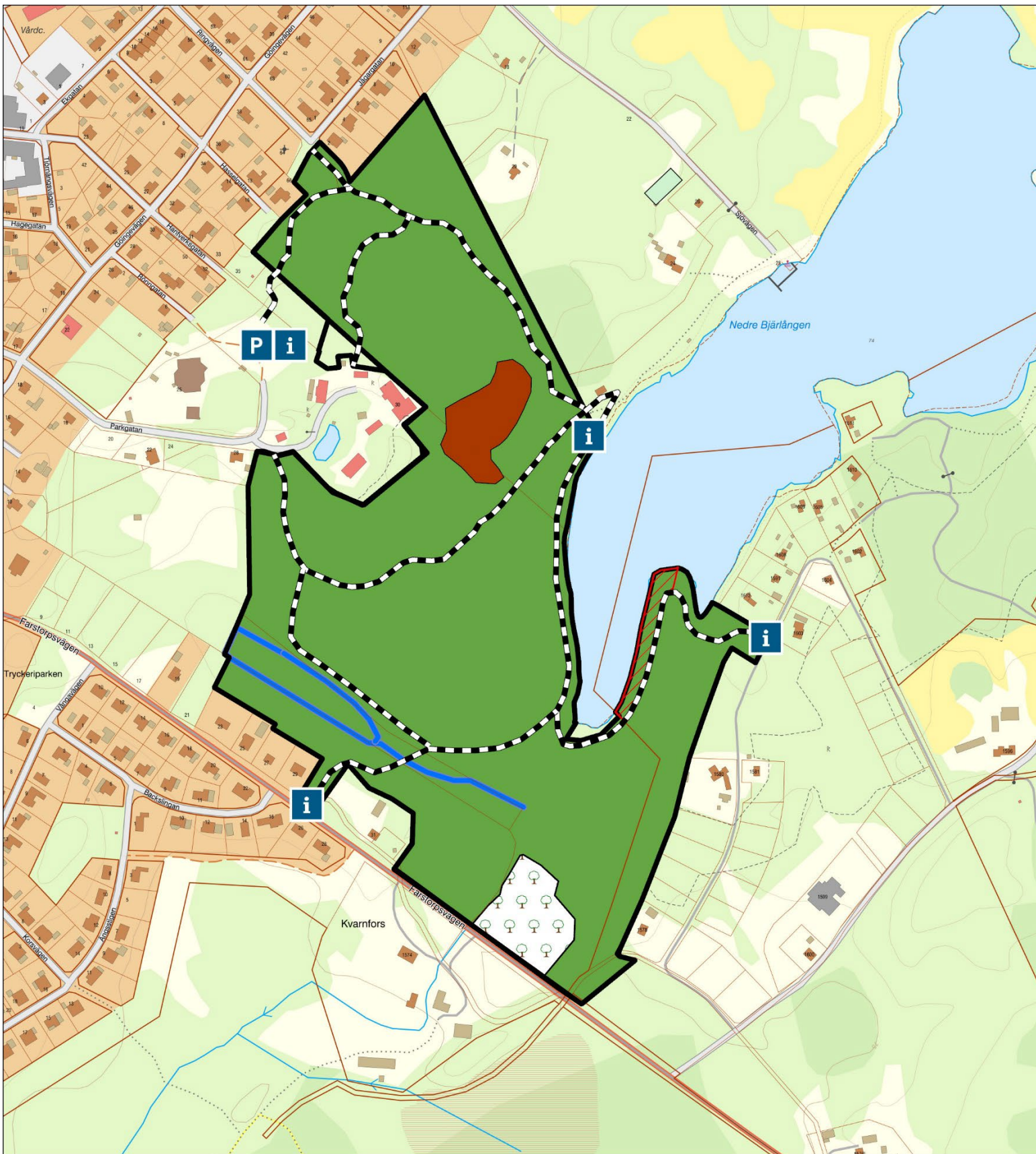
 Naturreservat

0 100 200 300 Meter

Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr dnr 38010-2023

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga 2, Karta med markerade områden gällande föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Föreskriften B3 gäller

Föreskriften B4 gäller

Föreskriften B5 gäller blå streck

Föreskriften B2 gäller informationsskyltarna

Föreskriften B10 gäller markerad led och område för särskild vegetationsvård
för allmänhetens tillgänglighet

Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 38010-2023

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

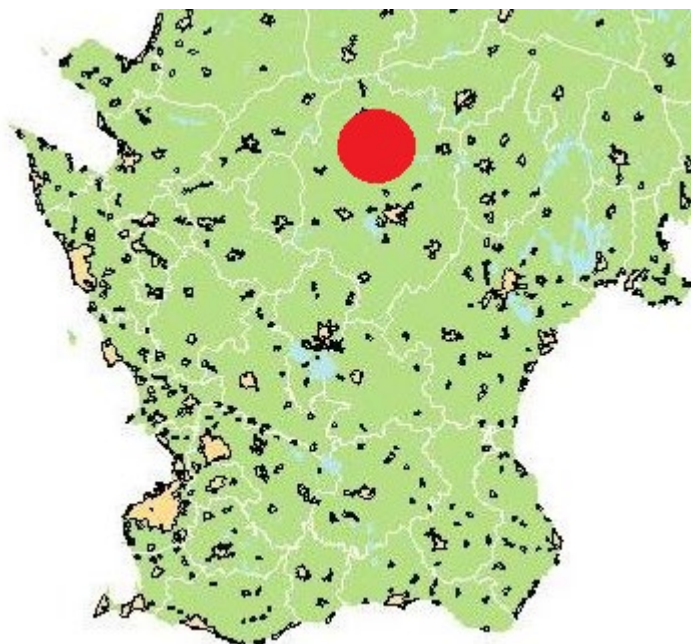
Länsstyrelsen
Skåne

38010–2023
1293–223

Skötselplan för naturreservatet Bjärnum i Hässleholms kommun

Länsstyrelsen
Skåne

Figur 1 Karta med naturreservatets ungefärliga läge

Fastställt: 2025-09-25
Planförfattare: Johan Johnmark
Diarienummer: 38010-2023, 1293-223
Omslagsbild: Ädellövskog i Bjärnum
Foton: Johan Johnmark

Innehåll

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET BJÄRNUM I HÄSSLEHOLMS KOMMUN	1
INLEDNING	6
1. SYFTET MED NATURRESERVATET	7
2. BESKRIVNING AV OMRÅDET	9
2.1 Administrativa uppgifter	9
2.2 Allmän beskrivning och bevarandevärden	9
2.2.1 Geomorfologi, hydrologi och landskapsbild	9
2.2.2 Historik och nuvarande markanvändning	9
2.2.3 Biologi	13
2.2.4 Friluftsliv	13
2.2.5 Vad kan påverka området negativt?	13
3. ÖVERSIKT AV MÅL, SKÖTSELÅTGÄRDER OCH PLANERAD MARKANVÄNDNING	14
3.1 Övergripande mål	14
3.1.1 Generella åtgärder	14
3.2 Konsekvenser av klimatförändringar	14
3.3 Hydrologisk restaurering	15
3.4 Populationsstärkande åtgärder	16
3.4.1 Åtgärder för skogsduva	16
3.4.2 Åtgärder för fladdermöss	16
4 SPECIFIKA MÅL OCH SKÖTSELÅTGÄRDER FÖR SKÖTSELOMRÅDENA	16
4.1 Skötselområde Naturskogsliknade ädellövskog, cirka 18,1 hektar	17
4.1.1 Beskrivning:	17
4.1.2 Bevarandemål:	17
4.1.3 Restaureringsåtgärder:	18
4.1.4 Skötselåtgärder:	19
4.2 Skötselområde Ädellövskog – Restaurering cirka 2,2 hektar	19
4.2.1 Beskrivning:	19
4.2.2 Bevarandemål:	20

4.2.3 Restaureringsåtgärder:.....	20
4.2.4 Skötselåtgärder:.....	20
4.3 Skötselområde Lövsumpskog cirka 1,2 hektar.....	20
4.3.1 Beskrivning:.....	20
4.3.2 Bevarandemål:.....	21
4.3.3 Restaureringsåtgärder:.....	21
4.3.4 Skötselåtgärder:.....	22
4.4 Skötselområde Barrsumpskog, cirka 0,6 hektar	22
4.4.1 Beskrivning:.....	22
4.4.2 Bevarandemål:.....	22
4.4.3 Restaureringsåtgärder:.....	22
4.4.4 Skötselåtgärder:.....	23
4.5 Skötselområde Ängsmark, cirka 0,7 hektar, varav restaurering 0,7 hektar	23
4.5.1 Beskrivning:.....	23
4.5.2 Bevarandemål:.....	23
4.5.3 Restaureringsåtgärder:.....	24
4.5.4 Skötselåtgärder:.....	24
6 FRILUFTSLIV	24
6.1 Allmän inledning	24
6.2 Information	24
6.3 Parkering	24
6.4 Anläggningar och vandringsleder	25
6.5 Renhållning och sanitära anordningar	25
7 JAKT OCH FISKE.....	25
8 UTMÄRKNING AV NATURRESERVATETS GRÄNSER.....	26
9 TILLSYN.....	26
10 DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING	26
10.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder.....	26
10.2 Revidering av skötselplanen.....	26
10.3 Uppföljning av kostnader.....	26
11 KOSTNADSANSVAR OCH PRIORITERINGAR	26

Markskötsel	27
Markskötsel	28
Anläggningar	29
12 RÖDLISTADE ARTER.....	29
13 KÄLLOR.....	30
13.1 Kartor	31
BILAGA A. SKÖTSELOMRÅDESKARTA.....	32
BILAGA B. MÅLBILDSKARTA.....	33
BILAGA C. KARTA ÖVER NATURA 2000 OMRÅDET	33

Inledning

Skötselplanen beskriver ett områdes värden enligt befintligt kunskapsläge och redogör även för hur och när dessa värden ska skötas. Bakom detta ligger syftena med bildandet av ett naturreservat. Syftena styr vilka föreskrifter (regler) som ska gälla. Föreskrifterna redovisas i det dokument där bildandet av naturreservatet beslutas. Men, för att uppnå syftena med ett naturreservat kan det också krävas en särskild skötsel – vilket redovisas i detta dokument.

Naturreservatet utgör också ett Natura 2000-område. Då gränserna för områdena inte helt sammanfaller kommer det att tas fram en separat bevarandeplan för området.

Skötselplanen anger också vad som är viktigast att göra om förvaltaren av naturreservatet, dvs. den som är ansvarig för skötseln, behöver prioritera. Skötselplanen vänder sig dock inte bara till förvaltaren utan även till markägare och andra intressenter.

Länsstyrelsen har ett övergripande ansvar för att statligt bildade naturreservat sköts. Länsstyrelsen har också ansvar för tillsynen och uppföljning i statliga naturreservat. Förvaltningen kan överlåtas till andra, till exempel en stiftelse eller den kommun där naturreservatet är beläget. De praktiska skötselåtgärderna utförs oftast av markägare, arrendatorer, entreprenörer eller andra som förvaltaren har skötselavtal med.

Skötselplanen börjar med en beskrivande del där bland annat naturreservatets syften och vilka natur- och bevarandevärden som finns redovisas. Därefter följer en redogörelse för bevarandemålen och för hur naturreservatet ska skötas för att uppnå målen och syftena.

1. Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att skydda, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer. Områdets ädellövskog och lövsumpskog ska bevaras och vårdas. Gynnsamt bevarandetillstånd ska upprätthållas för i området förekommande arter och livsmiljöer enligt EU:s art- och habitatdirektiv såväl som för nationellt fridlysta och rödlistade arter. Områdets vattenregim ska om möjligt restaureras i syfte att öka den kvarhållande vattenförmågan inom området. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska tillgodoses genom att:

- Bevara, restaurera och utveckla en flerskiktad ädellövskog, med inslag av luckor och gläntor,
- Bevara och utveckla ädellövskogen med avseende på ålders- och artmässig variation och förekomst av död och döende ved av olika arter, stadier och grovlekar,
- Aktivt fortsätta öka mängden död och döende lövved inom restaureringsytorna,
- Ej transportera ut lövved,
- Efter utredning: lägga igen det avvattande diket,
- Inplantera för området lämpliga arter, lokal proveniens ska eftersträvas,
- Bevara, restaurera och utveckla de faunistiska, floristiska och mykologiska värdena inom området,
- Gynna i området förekommande habitatlistad¹, rödlistad² eller sällsynt art,
- Ta bort eventuellt främmande arter av träd och buskar,
- Undvika markskador,
- Hålla delar av området tillgängligt för allmänhetens friluftsliv genom att underhålla enklare leder, uppsätta och underhålla några enklare bänkar och bord.

Naturreservatets syften styr vilka föreskrifter (regler) som gäller i naturreservatet och ifall skötsel behövs för att syftena med naturreservatet ska kunna uppfyllas.

Figur 2 Naturreseptatet är utmärkt med heldragen svart linje på kartan. Skala 1:10 000.

2. Beskrivning av området

2.1 Administrativa uppgifter

Namn:	Bjärnum
Kommun:	Hässleholm
Natura 2000-ID:	Bjärnum SE0420263
NVR/DOS-ID1	1115145
Gränser:	Området begränsas av mitten av svart heldragen linje på till detta beslut bifogad karta (bilaga 1)
Berörda fastigheter:	Bjärnum 2:41 och del av Bjärnum 1:50, 4:12, 206:1, S:34 och Åkarps-Mölleröd 1:34, Åkarps-Mölleröd S:1 i Hässleholms kommun
Markägarkategori:	Kommunalt, enskilda, samfällt
Läge:	Cirka 15 km norr om Hässleholm
Koordinat centralpunkt	X 420920, Y 6238700 (SWEREF 99 TM)
Huvudavrinningsområde:	Helge å
Vattenförekomst:	Bjärlången, NW624222-137172 och Fredskogsån SE623843-137075
Inskrivna nyttjanderätter:	Uppgifter finns i akten
Gemensamhetsanläggningar:	Uppgifter finns i akten
Areal:	Cirka 23 hektar, varav land cirka 23 hektar
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Skåne län (naturvårdsdelen) Hässleholms kommun (friluftsdelen)

2.2 Allmän beskrivning och bevarandevärden

2.2.1 Geomorfologi, hydrologi och landskapsbild

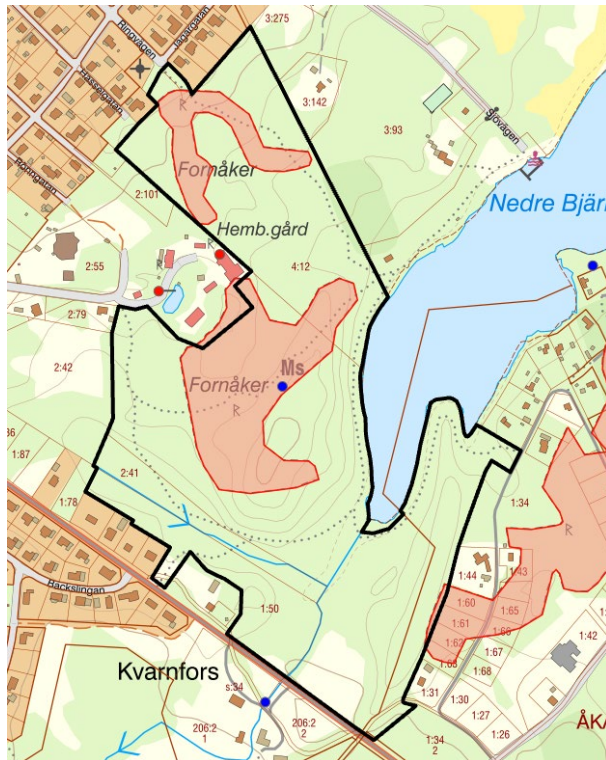
Området ligger sydöst om samhället Bjärnum i anslutning till sjön Nedre Bjärlången. Området runt omkring består av granplanteringar, bebyggelse, ädellövskogar och mindre sjöar. Berggrunden består av gnejs. Jordarten består av sandig morän och kärrtorv samt isälvsediment. I områdets östra del finns en mycket fin och markant getryggsås med bra utsikt över sjön.

2.2.2 Historik och nuvarande markanvändning

Området har varit bebott under mycket lång tid. I området finns två områden med fossil åkermark ett större område sydöst om hembygdsgården med cirka 75 röjningsrösen och ett norr om hembygdsgården med cirka 40 röjningsrösen. På ett

¹ ID-nummer i Naturvårdsverkets databas Vic Natur.

stenblock finns en älvkvarnsförekomst. I ett tillflöde till bäcken som har sin uppkomst från sjön Nedre Bjärlången finns oregistrerade lämningar som tyder på skvaltkvarnsverksamhet.

Figur 3 Markerade fornlämningar i området

Figur 4 Minnesstenen

I området finns en minnessten som anger att fastigheten Bjärnum 206:1 skänktes till municipalsamhället (numera kommunen) år 1938. På stenen står texten "Mathilda

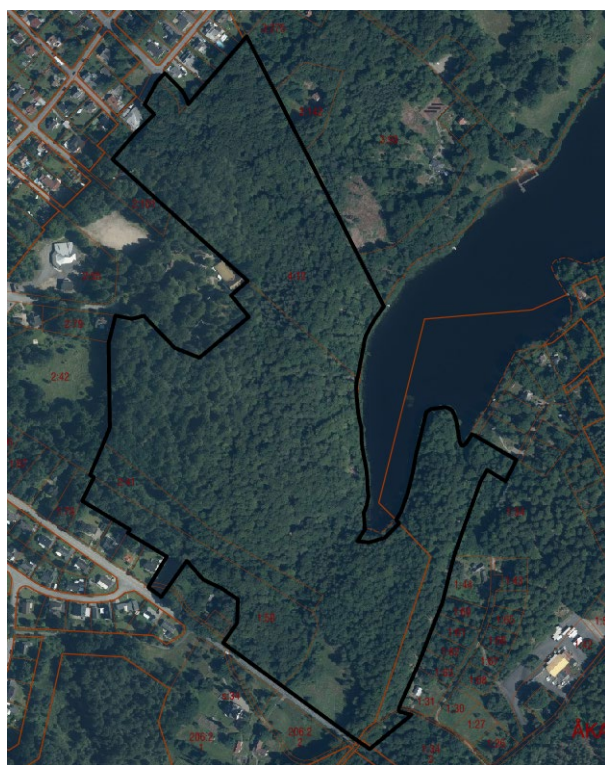
Johansson skänkte år 1938 detta område till Bjärnums municipalsamhälle. Tacka givaren genom att vårda naturen.”.

Figur 5 Generalstabskartan från år 1897 visar inte oväntat ett mer öppet landskap men med en ädellöv förekomst.

Figur 6 Del av området på häradsekonomska kartan från år 1926. Ädellövskogen var utbredd i området.

Figur 7 Ortofoto från år 2024. Ädellövskogen är välutbredd i området.

2.2.3 Biologi

Området utgörs främst av en äldre flerskiktad näringsfattig bokskog med inslag av ek, avenbok, lind, fågelbär, ask (EN) hassel, björk, tall, gran och i fuktigare partier klibbal. I ett sankare vitmosseklätt parti växer större granar och tallar.

Sluttningarna och närheten till sjön bidrar till ett gynnsamt mikroklimat för epifyter. Området utgör ett av de mest kända lav artrika områdena i trakten. Många av träden är gamla vilket har lett till en mycket rik kryptogamflora i området med flera hotade arter som savlundlav (EN), liten ädellav (EN), klosterlav (VU), blek kraterlav (VU), rosa lundlav (VU), ädelkronlav (VU), almlav (VU), orangepudrad klotterlav (NT), bokvårtlav (NT), bokkantlav (NT), liten lundlav (NT), lunglav (NT), grynig filtlav (NT), violettgrå porlav (NT), sydlig sotticka (NT) och koralltaggsvamp (NT). Vidare finns här flera arter som indikerar höga naturvärden som fällmossa, fjällig filtmossa, guldlockmossa, havstulpanlav, klippfrullania, rostfläck och trubbfjädermossa platt fjädermossa(S), bokfjädermossa och ekskin. I skogsmiljöerna förekommer bl.a. spillkråka (NT), grönsångare (NT), svarthätta, trädkrypore och nötväcka.

Mängden död ved är fortfarande begränsad men kommer att öka genom att åldern på träden blir allt högre.

Fältskiktet är i regel mycket sparsamt och representeras av arter som piprör, ekorrbär, kruståtel, skogsstjärna, vårfryle och blåbär. I anslutning till sjön växer odon, bunkestarr, bladvass, strandlysing, kråklöver, skogsbräken och vit näckros. Utter, en hona med en unge har setts år 2020 i sjön.

2.2.4 Friluftsliv

I området finns flera leder som anlagts och underhålls av Hässleholms kommun. Området är ett mycket uppskattat besöks- och friluftslivsområde för närboenden. Parkeringsmöjligheter finns utanför naturreservatet på kommunal mark i anslutning till Hembygdsgården.

2.2.5 Vad kan påverka området negativt?

- Bebyggelse, vägar, anläggningar och annan markexploatering och markanvändningsförändring, exempelvis skogsavverkning, skogsplantering och täktverksamhet.
- Avverkning av skog inom området.
- Brist på föryngring av nya träd som ska ta över efter de gamla träden i skogen.
- Avverkning av grova träd, senvuxna träd, socklar, hålträd, döda eller döende träd inom området. Borttagning och bortforsling av markliggande död ved.
- Utdikning, dränering och andra ingrepp som ändrar de hydrologiska förhållandena.
- Nedfall av luftföroreningar och luftburet kväve. Kvävenedfall påskyndar igenväxningen och kan påverka artsammansättningen i områdets naturtyper.

- Störningar kopplade till klimatförändringarna som t.ex. omfattande sommartorka, förändrat stormmönster med följd att träd faller i förtid.
- Införsel och spridning av invasiva och främmande arter vid bl.a. avstjälpning av trädgårdsavfall.
- Nya sjukdomar och skadeorganismer som redan är införda eller har potential att bli ett problem om de införs.

3. Översikt av mål, skötselåtgärder och planerad markanvändning

3.1 Övergripande mål

Bevarandemålen är långsiktiga och det som gäller när området har gynnsam bevarandestatus. Det är viktigt att påpeka att de måste revideras allt eftersom ny kunskap kommer fram.

Ett övergripande bevarandemål för typiska arter i området är:

- Artrikedomen och arttätheten i områdets befintliga habitat ska bevaras och utvecklas.
- Förekomsten av rödlistade växt-, svamp- och djurarter, som är knutna till området, ska bevaras och utvecklas, så att de kan föryngra sig i långsiktigt livskraftiga populationer.

3.1.1 Generella åtgärder

- Återskapa om möjligt en ännu mer naturlig hydrologi.
- Återför delar områden med gran till ädellövskog.
- Skapa mer död och döende ved.
- Vidta åtgärder för att stärka hotade arter.

3.2 Konsekvenser av klimatförändringar

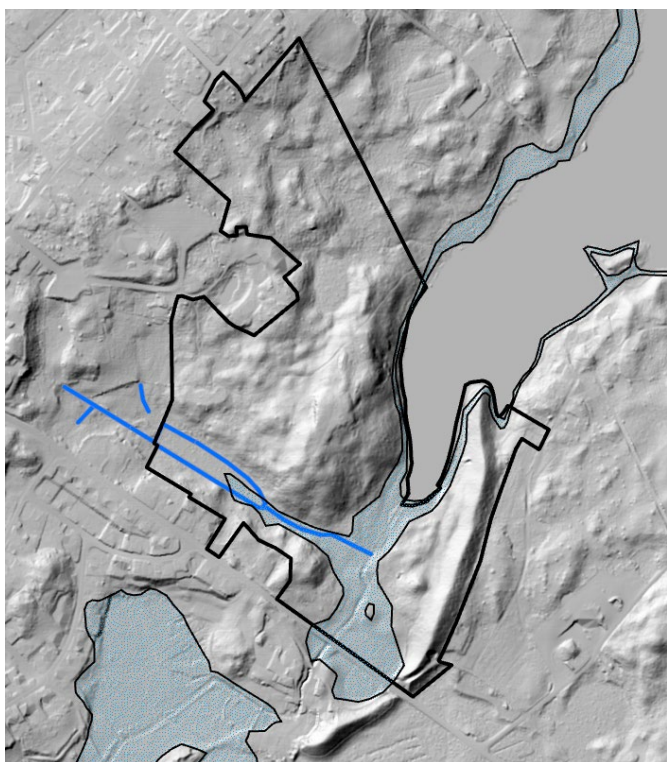
Vegetationszonerna kommer att flytta sig norrut i en takt som många arter inte hinner med i. Den prognostiserade ökade nederbördsmängden (15%) framför allt vintertid, kan komma att gynna utvecklingen lövsumpskogarna i området. De befarade torrare somrarna kan dock motverka denna utveckling. Ädellövskogen kan komma att gynnas genom ett varmare klimat, men träd och fältskikt kan likväl drabbas av omfattande torkskador med artförsvinnande som följd. Ett varmare klimat kommer att gynna spridning av invasiva arter till naturreservatet som slår ut den inhemska floran och faunan.

Exempel på skötselåtgärder för att motverka eventuella problem orsakade av klimatförändringar:

- Bevarande av skog, medförande att cirka 7400 m³ trämassa kan fortsätta att binda in koldioxid.
- Förflyttning av arter.
- Bekämpande av främmande och invasiva arter.

3.3 Hydrologisk restaurering

Dikessystem ligger i sydvästra delen av området som rinner ut i Fredskogsån innan sjön Bjärlången. Delar av dikessystemet omfattas av markavvattningsföretaget "Bjärlångens vattenavledningsföretag av år 1922", som är markerat nedan med blått område. De diken inom naturreservatet som efter utredning skulle kunna vara aktuella för igenläggning är markerade i blått.

Figur 8 Diken markerade med i blått

3.4 Populationsstärkande åtgärder

3.4.1 Åtgärder för skogsduva

Skogsduva är en karaktäristisk art för äldre bokskogar. Den var tidigare rödlistad (2005). Skogsduvan kräver hålträd för sin häckning. Studier har visat att det är just avsaknaden av lämpliga bohål som är begränsande för arten. Holkar med ingångshålet 10 cm utgör en utmärkt bostad för dessa fåglar. Totalt bör minst femton holkar sättas upp.

3.4.2 Åtgärder för fladdermöss

Flera fladdermusarter är i stort behov av hålträd för överdagning och yngling. Hålträd bör därför tillskapas. Under en övergångsperiod innan det finns tillräckligt med hålträd bör holkar sättas upp. Totalt bör minst 20 holkar sättas upp.

4 Specifika mål och skötselåtgärder för skötselområdena

Naturreservatet har delats in i 5 olika skötselområden,

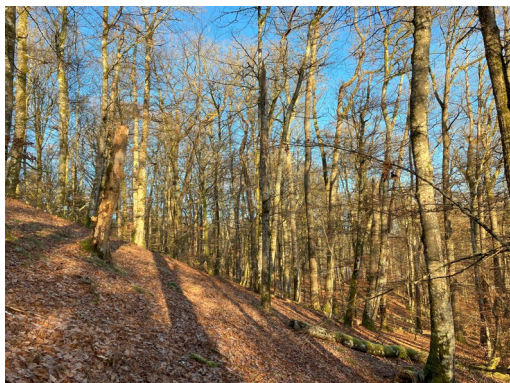
- Skötselområde 1 – Naturskogsliknade ädellövskog
- Skötselområde 2 – Ädellövskog – restaurering
- Skötselområde 3 – Lövsumpskog
- Skötselområde 4 – Barrsumpskog
- Skötselområde 5 – Ängsmark

4.1 Skötselområde Naturskogsliknade ädellövskog, cirka 18,1 hektar

4.1.1 Beskrivning:

Stort område med olikåldrig ädellövskog, där de äldsta träden troligen är uppemot 200 år. Området domineras av bok, med ett stort inslag av ek, gran, björk, lind, tall, fågelbär, lönn, asp, hassel och andra lövträd. Skogen är virkestät, olikåldrig och mängden död ved både som stående och liggande är ökande. Den skogliga tillväxten uppskattas till cirka 7,1 m³sk/ha och år. På träden förekommer en mängd hotade arter som savlundlav (EN), liten ädellav (EN), klosterlav (VU), blek kraterlav (VU), rosa lundlav (VU), ädelkronlav (VU), almlav (VU), orangepudrad klotterlav (NT), bokvårtlav (NT), bokkantlav (NT), liten lundlav (NT), lunglav (NT), grymig filtlav (NT), violettgrå porlav (NT), sydlig sotticka (NT) och koralltaggschamp (NT). Träd med platt fjädermossa (signalart), havstulpanlav (signalart) och glansfläck (signalart) förekommer i en stor omfattning. Vidare finns här flera arter som indikerar höga naturvärden som fjällmossa, fjällig filtmossa, guldlockmossa, havstulpanlav, klippfrullania, rostfläck och trubbfjädermossa platt fjädermossa (S), bokfjädermossa, ekskinn och fjällsopp. Fältskiktet är begränsat på grund av mängden döda löv, områdesvis finns husmossa, väggmossa, cypressfläta, skogsbjörnmossa och stor kvastmossa. Fågellivet utgörs bland annat av spillkråka (NT), grönsångare (NT), svarthätta, trädkrypare och nötväcka.

Sannolikt skulle inventeringar ge betydligt fler rödlistade arter, särskilt svamparter.

Figur 9 Virkestät ädelövskog

Figur 90 Mängden död ved är ökande i området

4.1.2 Bevarandemål:

- Flerskiktad naturskogsliknande ädellövskog bestående av främst av bok, ek, lönn, avenbok, lind och fågelbär.
- Antalet grova träd bör vara minst 20 per hektar.

- Mängden död ved i form av döda träd, högstubbar och lågor ska vara riklig, ett riktvärde bör vara minst 40 kbm/ha. Nyskapandet av död ved bör ligga kring 1–2 kbm/ha och år.
- Arter som bokvårtlav, lunglav och koralltaggsvamp ska förekomma i stabila populationer.
- Skogsduva bör häcka årligen i området.
- Gran ska inte förekomma inom skötselområdet.
- Främmande arter ska inte förekomma inom skötselområdet.
- Området får vara mycket svårframkomligt, med undantag där leder går.

Figur 101 Målbild för området. Fotot är taget i naturreservatet Bjurskärr, Kronobergs län

Bevarandemålet är till stora delar redan uppnått, med undantag av mängden död och döende ved och avsaknad av tillräckligt många hålträd.

4.1.3 Restaureringsåtgärder:

- Nyskapa cirka 1–2 kbm död och döende ved /ha och år tills bevarandemålet är uppnått. Senvuxna eller för området grova träd får ej fällas.
- Stödplantera lönn av lokal proveniens.

- Rökning, ringbarkning eller fällning av samtliga granar över tid, så att det ej förekommer mer än 3 skogskubikmeter färsk gran per hektar
- Uppsättning av minst 10 holkar för fladdermöss och fem holkar för skogsduva.

4.1.4 Skötselåtgärder:

När restaureringsåtgärderna är vidtagna och området uppnått god bevarandestatus vidtar skötselåtgärderna.

- Vid behov får rökning, fällning och ringbarkning ske för att kunna uppnå bevarandemålen. Avverkningarna ska spridas i tid för att kontinuerligt skapa ny död ved, då bokved bryts ner på cirka 20 år. Allt avverkat material ska lämnas kvar i naturreservatet.
- Rökning av gran.
- Ersätta holkar, vid behov, lämpliga för fladdermöss och skogsduva.
- Inplantering av arter som lever i andra naturskogsliknade ädellövskogar i Södra Sverige får ske. Det säkrare sättet är att direkt utplantera de naturskogsarter som är i behov av detta.
- Borttagande av invasiva och eller främmande arter.

4.2 Skötselområde Ädellövskog – Restaurering cirka 2,2 hektar

4.2.1 Beskrivning:

Ädellövskog som är i åldern cirka 110 år, främst bestående av bok med inslag av ek. Området har varit föremål för ett mer aktivt brukade. Mängden död eller döende ved är låg och antalet träd med håligheter är väldigt få. Med tiden kommer skötselområde kunna uppgå i skötselområdet naturskogsliknade ädellövskog.

Figur 12 Ädellövskog på getryggås

Figur 11 Rikligt förekomst av blåbärsris

4.2.2 Bevarandemål:

- Samma som för naturskogsliknande ädellövskog.

Bevarandemålet bedöms kunna vara uppnått om cirka 50 år.

4.2.3 Restaureringsåtgärder:

- Røjning, ringbarkning eller fällning av samtliga granar över tid, så att det ej förekommer mer än 3 skogskubikmeter färsk gran per hektar.
- Nyskapandet av död ved bör ligga kring 3 kbm/ha och år tills bevarandemålet är uppnått. Grova träd (över 40 cm i diameter i brösthöjd) bör ej fällas/ringbarkas. Genom att fälla, ringbarka (både hela och delar av träd samt uppe i kronorna (gynnar termofila insekter)), lämna som högstubbe, knäcka och dra ner halva trädet, etc. Därtill bör röthål anläggas i 0,5-1 träd/ha och år. Grova träd (över 40 cm i diameter i brösthöjd) bör ej fällas/ringbarkas eller göras håll i.
- Kontinuerlig røjning i det uppväxande trädbeståndet. Ek och andra lövträd ska prioriteras framför bok, som pga befintliga fröträd annars kommer att ta över.
- Fortsatt røjning av uppkommande granar och eventuella främmande arter.

4.2.4 Skötselåtgärder:

- Røjning av sly får ske mellan markerad led på bilaga 2 och sjön. Detta för att skapa utsikt över sjön och lämpliga fiskeplatser.

4.3 Skötselområde Lövsumpskog cirka 1,2 hektar

4.3.1 Beskrivning:

Mindre areal lövsumpskog förekommer i området, främst på låglänta dikade områden i sydväst. Träden utgörs främst av klibbal och ask (EN) med inslag av hägg och gråvide. Asken har tyvärr dött på grund av den främmande och invasiva svampen som orsakar "askskottsjukan". Vissa delar är mer öppna och där växer bland annat flaskstarr med inslag av sumpförgätmigej, stjärnstarr, strandklo och kärrtistel. Detta område skulle efter utredning lämpa sig för en återvätning. Återvätningen kommer medföra att de områden som idag utgörs av gläntor, bevuxna med starr och örter, lär bli större efter återvätningen. Fågellivet utgörs bland annat av entita (NT), större hackspett och stjärtmes.

Figur 12 Där dikessystemet går ihop

Figur 13 Klibbalskog i västra delen

4.3.2 Bevarandemål:

- Flerskiktad lövsumpskog bestående av främst klibbal, med inslag av ask (EN) med förekomst av gläntor som hålls öppna genom områdets hydrologi.
- Mängden död ved i form av döda träd, högstubbar och lågor ska vara riklig, ett riktvärde bör vara minst 20 kbm/ha. Tillförseln av död ved bör ligga kring 1-2 kbm/ha och år.
- I områden med sockelbildande klibbal ska dessa gynnas framför enstammiga träd.
- Gran ska inte förekomma inom skötselområdet.
- Främmande arter ska inte förekomma inom skötselområdet.
- Området får vara mycket svårframkomligt, med undantag där leder går.

Bevarandemålet är till stora delar redan uppnått, med undantag av att området bör återvätas och att mängden död ved behöver öka.

4.3.3 Restaureringsåtgärder:

- Låta utreda möjligheten att återväta området utan att det negativt påverkar mark som ligger utanför naturreservatet. Om utredning visar att så är möjligt bör återvätning ske.
- Nyskapa cirka 1-2 kbm död och döende ved /ha och år.
- Röjning, ringbarkning eller fällning av samtliga granar över tid, så att det ej förekommer mer än 3 skogskubikmeter färsk gran per hektar.

4.3.4 Skötselåtgärder:

- Ringbarkning för att kunna uppnå bevarandemålen. Ringbarkningen ska spridas i tid för att kontinuerligt skapa ny död ved. Det brukar ta cirka tre år innan en ringbarkad al har dött. Allt avverkat material ska lämnas kvar i naturreservatet.
- Röjning av gran.

4.4 Skötselområde Barrsumpskog, cirka 0,6 hektar

4.4.1 Beskrivning:

Ett mindre område som utgörs av kärrtorv bevuxen med högvuxen skog av tall och gran med inslag av klibbal och glasbjörk. Fältskiktet utgörs främst av vitmossa, husmossa och björnmossa.

Figur 16 Barrsumpskog

4.4.2 Bevarandemål:

- Barrsumpskog bestående av tall med inslag av klibbal och glasbjörk.
- Mängden död ved i form av döda träd, högstubbar och lågor ska vara riklig, ett riktvärde bör vara minst 20 kbm/ha. Tillförseln av död ved bör ligga kring 1-2 kbm/ha och år.

4.4.3 Restaureringsåtgärder:

- Röjning, ringbarkning eller fällning av samtliga granar över tid, så att det ej förekommer mer än 3 skogskubikmeter färsk gran per hektar.

4.4.4 Skötselåtgärder:

- Röjning av gran.

4.5 Skötselområde Ängsmark, cirka 0,7 hektar, varav restaurering 0,7 hektar

4.5.1 Beskrivning:

Ett mindre område som tidigare har brukats som åker, för att därefter nyttjas som betesmark fram till för några år sedan för att därefter lämnas för igenväxning. Fältskiktsmässigt växer här mycket starr med inslag av strandlysing, kärrtistel och fackelblomster. På torrare partier växer ljung, revfibbla och kruståtel. Området har stor betydelse för de vedlevande arter som är beroende av pollen och nektar för att fullborda sin livscykel. Beroende på medel för skötselåtgärder kan detta område lågprioriteras under vissa tidsperioder. Om vårbränning behöver ske finns bra brandgator i form av väg, skogsväg och å som avgränsar ytan. Det förekommer en större mängd byggnadsrester i norra delen av området. En zon om cirka 5 meter utefter Fredskogsån ingår i skötselområde lövsumpskog. Här ska träd och buskar tillåtas växa upp för att skugga ån och minska risken för igenväxning och därmed eventuellt rensningsbehov.

Figur 14 Ängsmark

4.5.2 Bevarandemål:

- Ängsmark bevuxen bland annat med starr, strandlysing, kärrtistel, fackelblomster och ängsvädd samt på torrare partier ljung och revfibbla.
- Förekomst av enstaka träd och buskar, bestående av ek, björk, apel, tall, salix och hassel.
- Området ska hävdas så att förnaansamlingen kan anses vara ringa.

- Främmande och eller invasiva arter ska inte förekomma inom skötselområdet.

4.5.3 Restaureringsåtgärder:

- Borttagande av merparten av träden från skötselområdet. Stam och ris utläggs i skötselområde ädellövskog – restaurering.
- Anläggande av brandgator, cirka 1 meters bredd, mot skogsområden och indelning i två parceller, mellan vilka brandgata är anlagd. Brandgatorna bör helst bestå av hårdklippt eller plöjd yta. Vårbränning med ett delområde per år.

4.5.4 Skötselåtgärder:

- Vid behov röjning av igenväxningsvegetation som får utläggas i skötselområde ädellövskog – restaurering.
- Vårbränning med ett delområde per år, större bränningar kan skada övervintrande puppor etc.
- Slätter med skärande redskap, med bortförande av avslaget material ifrån naturreservatet.
- Om besvärande björnbärsuppslag eller annan oönskad vegetation etablerar sig får denna tas bort genom bortgrävning eller mekanisk bekämpning.

6 Friluftsliv

6.1 Allmän inledning

Området ligger i direkt anslutning till tätorten Bjärnum. I hela området finns leder som närboenden nyttjar frekvent för rekreation. I anslutning till området finns också en hembygdsgård. En större parkering på kommunal mark ligger intill området.

Hässelholms kommun är utsedd till att förvalta friluftsanläggningarna i området.

6.2 Information

Informationstavlor (4 stycken) om naturreservatet bör sättas upp enligt Bilaga A.

6.3 Parkering

I anslutning till naturreservatet finns en stor parkering på kommunens mark, som besökare kan nyttja.

Figur 18 Parkeringen

6.4 Anläggningar och vandringsleder

En bro finns anlagd över Fredskogsån. Vidare finns det flera vandringsleder i området som underhålls av Hässleholms kommun. Längs en av dessa vandringsleder finns ett antal bänkar utsatta.

Figur 19 Bro över Fredskogsån

Figur 150 Bro över dike i västra delen av naturreservatet

6.5 Renhållning och sanitära anordningar

Inga soptunnor eller toaletter prioriteras i området då området ligger i direkt anslutning till tätorten och nyttjas främst av närboenden.

7 Jakt och fiske

Föreskrifterna C3 och C11 gäller ej för innehavare av jakträtten inom naturreservatet vid jakt och fångst av vilt i enlighet med jaktlagstiftningens bestämmelser. Föreskrift

finns mot förbud att utfodra jaktbart vilt. Bakgrunden till denna föreskrift är att motverka utläggning av foder för att kunna hålla onormalt höga viltstammar som även kan påverka angränsade trädgårdar och ge ökad näringstillförsel vid foderutläggning samt att fålskiktet kan ta stor skada vid onormalt höga viltstammar. Baserat på den omfattande mänskliga närvaron i området är nog viltstammarna mycket begränsade i området.

8 Utmärkning av naturreservatets gränser

Gränsutmärkning ska utföras enligt Naturvårdsverkets anvisningar snarast efter att beslut om bildande av naturreservat har vunnit laga kraft. Gränsmarkeringar underhålls och förnyas vid behov. Miljövänligt material eftersträvas för gränsutmärkningsstolpar och skyltar.

9 Tillsyn

Länsstyrelsen ansvarar för regelbunden tillsyn av reservatet.

10 Dokumentation och uppföljning

10.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder

Uppföljning av bevarandemål ska ske i enlighet med de anvisningar som Naturvårdsverket utfärdar. Skötseln av naturreservatet följs upp kontinuerligt så att bevarandemål och syfte med naturreservatet uppnås. Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning och avrapportering av skötselåtgärder. Dokumentation ska ske när anläggningar rustas upp eller nyanläggs.

10.2 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare, dock kan uppföljning av bevarandemålen medföra att skötselåtgärder måste anpassas efter ny kunskap.

10.3 Uppföljning av kostnader

Görs årligen av den som enligt avtal ansvarar för skötseln. Avrapportering ska ske till Länsstyrelsen årligen.

11 Kostnadsansvar och prioriteringar

Om det utgår annan statlig ersättning för skötsel av marker, till exempel miljöersättning, ersättning för restaurering etc. kan inte föreslagna skötselåtgärder (eller motsvarande åtgärder) utföras eller finansieras av reservatsförvaltningen.

Tabell 1. Sammanfattning och prioritering av skötselplanens åtgärder. Prioritering inom intervall 1–3 där 1 är högsta prioritet att genomföra.

Markskötsel

Skötselåtgärd	Tidpunkt	Skötselområde	Kostnads- och åtgärdsansvarig	Prioritet	Upplysningar
Genomförande av skötselområdenas mål	Löpande	Hela naturreservatet	Förvaltarna	1	Förvaltaren kan genom skötselavtal överföra ansvaret för vissa av ovanstående punkter.
Avverka barrbestånden		Ädellövskog-restaurering	Länsstyrelsens naturvårdsförvaltning	2	Ej mer än 3 skogskubikmeter färsk gran per hektar
Restaurera skogar genom skapa döende/död ved	Löpande	Ädellövskog Lövsumpskog	Länsstyrelsens naturvårdsförvaltning	2	Åtgärderna görs motor-manuellt
Frihuggning, röjning, gallring och fällning för att uppnå bevarandemålet	Vid behov	Samtliga skogsskötselområden	Länsstyrelsens naturvårdsförvaltning	2	-
Borttagande av invasiva och eller främmande arter	Löpande	Hela naturreservatet	Länsstyrelsens naturvårdsförvaltning	2	-
Röjning av sly mellan markerad led på bilaga 2 och sjön	Vid behov	Ädellövskog – restaurering	Hässelholms kommun	3	-

Markskötsel

Skötselåtgärd	Tidpunkt	Skötselområde	Kostnads- och åtgärdsansvarig	Prioritet	Upplysningar
Stödinplantering/insådd av för biotoperna lämpliga arter	Vid behov	Hela naturreservatet	Länsstyrelsens naturvårdsförvaltning	3	Lokal proveniens
Röjning av igenväxningsvegetation i betesmark	Löpande	Ängsmark	Länsstyrelsen eller den som inhämtar miljöstöd	3	-
Vårbränning	Årligen	Ängsmark	Länsstyrelsen	3	-
Slåtter av ängsmark	Årligen	Ängsmark	Länsstyrelsens naturvårdsförvaltning eller den som inhämtar miljöstöd	3	-
Hydrologisk utredning	Snarast	Lövsumpskog	Länsstyrelsen	1	-
Genomförande av restaurering av hydrologin	Snarast	Lövsumpskog	Ej klarlagt	2	-
Övervakning av florans, faunans och svamparnas utveckling	Vid behov	Hela naturreservatet	Länsstyrelsens naturvårdsförvaltning	3	-
Revidering av skötselplan	Vid behov	-	Länsstyrelsen	3	Vid behov
Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder	Efter anvisningar från Naturvårdsverket	-	Länsstyrelsens naturvårdsförvaltning	2	-
Tillsyn av naturreservatet	Löpande	-	Länsstyrelsen	2	Kontinuerligt

Anläggningar

Skötselåtgärd	Tidpunkt	Skötselområde	Kostnads- och åtgärdsansvarig	Prioritet	Upplysningar
Utmärkning av naturreservatets gränser	Snarast efter att beslutet trätt i laga kraft	-	Länsstyrelsens naturvårdsförvaltning	1	Översyn vart 10:e år
Uppsättning av informationsskyltar	Snarast efter att beslutet trätt i laga kraft	-	Länsstyrelsens naturvårdsförvaltning	1	4 stycken inklusive skyltställ
Underhåll av parkeringsplats	Löpande	-	Hässleholms kommun	2	-
Uppsättning och underhåll av holkar för fladdermöss och skogsduva	Snarast sedan löpande	Ädellövskog	Länsstyrelsens naturvårdsförvaltning	2	Fladdermus 20 stycken Skogsduva 10 stycken
underhåll av leder, spänger, broar, bänkar och bord	löpande	-	Hässleholms kommun	2	-

12 Rödlistade arter

Tabell 2. Förekomst av rödlistade arter inom naturreservatet

- rödlistade arter uppdelade enligt Artdatabankens kategorier: Nationellt utdöd (RE); Akut hotad (CR); Starkt hotad (EN); Sårbar (VU); Nära hotad (NT); Kunskapsbrist (DD), (Artdatabanken 2020)
- arter (EU) är de arter som för vilka Sverige ska peka ut Natura 2000-områden, det vill säga arter som är listade i EU:s fågeldirektiv (direktiv 79/409/EEG) bilaga 1, art- och habitatdirektiv (direktiv 92/43/EEG) bilaga 2 eller listan över arter våtmarksfåglar som angetts förekomma inom Natura 2000-områden i Sverige
- arter (övriga EU) som är listade i EU:s art- och habitatdirektiv (direktiv 92/43/EEG) bilaga 4 omfattas av ett generellt artskydd

RE Nationellt utdöd	CR Akut hotad	EN Starkt hotad	VU Sårbar	NT Nära hotad	LC Livskraftig
------------------------	------------------	--------------------	--------------	------------------	-------------------

Tabell över rödlistade arterOrganismgrupp	Artnamn	Vetenskapligt namn	Hotkategori/ Annan fakta
Kärlväxter	ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	EN
Lav	savlundlav	<i>Bellicidia incompta</i>	EN
Lav	liten ädellav	<i>Megalaria laureri</i>	EN
Lav	Klosterlav	<i>Biatoridium monasteriense</i>	VU
Lav	blek kraterlav	<i>Gyalecta flotowii</i>	VU
Lav	ädelkronlav	<i>Gyalecta carneola</i>	VU
Lav	rosa lundlav	<i>Bacidia rosella</i>	VU
Lav	almlav	<i>Gyalecta ulmi</i>	VU
Lav	orangepudrad klotterlav	<i>Alyxoria ochrocheila</i>	NT
Lav	bokvårtlav	<i>Pyrenula nitida</i>	NT
Lav	bokkantlav	<i>Lecanora glabrata</i>	NT
Lav	liten lundlav	<i>Bacidina phacodes/tarandina</i>	NT
Lav	lunglav	<i>Lobaria pulmonaria</i>	NT
Lav	grynig filtlav	<i>Peltigera collina</i>	NT
Lav	violettgå porlav	<i>Lepra multipuncta</i>	NT
Funga	sydlig sötticka	<i>Ischnoderma resinosum</i>	NT
Funga	koralltaggsvamp	<i>Heridium coralloides</i>	NT
Fåglar	entita	<i>Poecile palustris</i>	NT
Fåglar	spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	NT
Fåglar	grönsångare	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	NT
Däggdjur	utter	<i>Lutra lutra</i>	NT

13 Källor

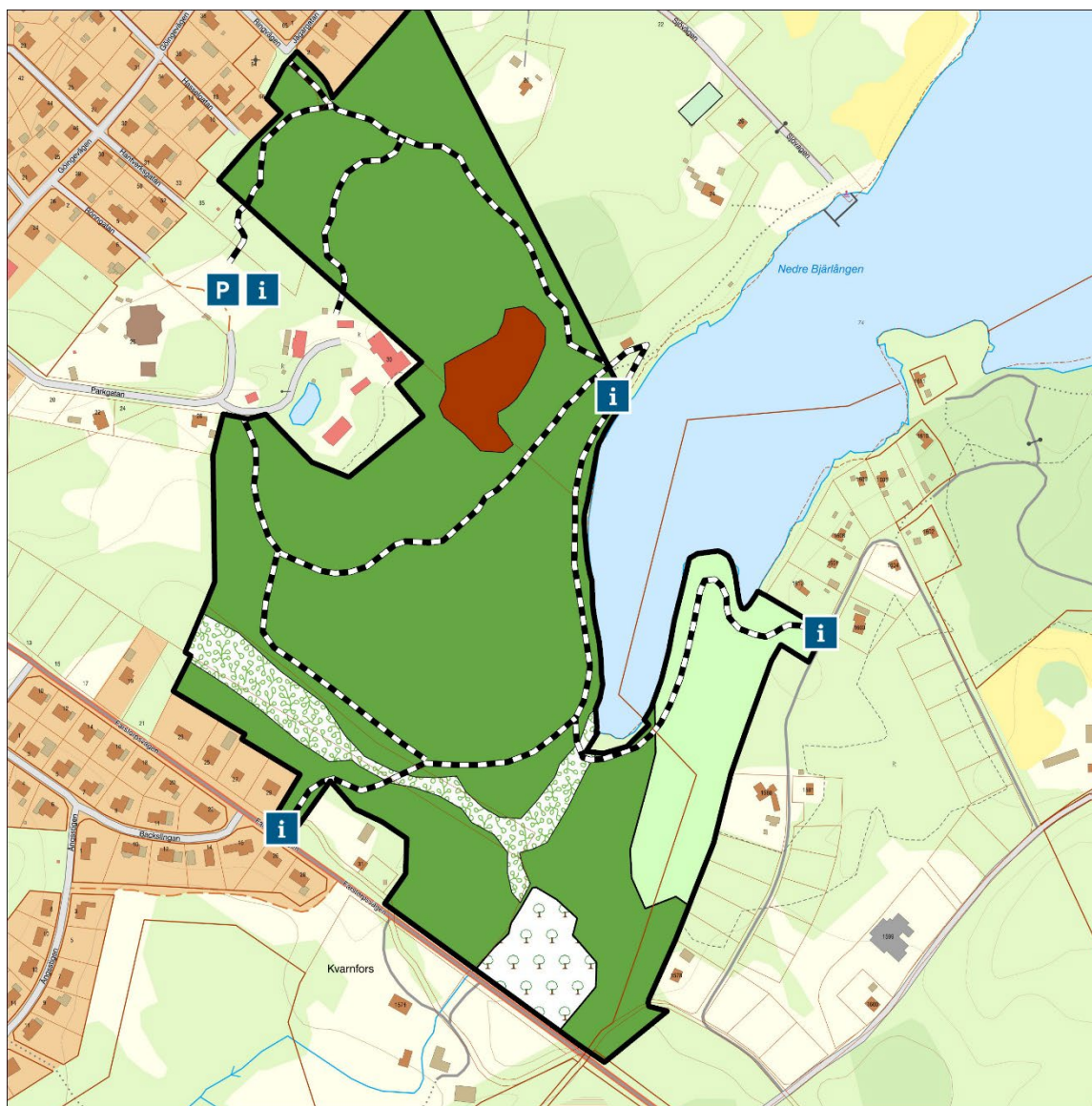
- Strategi för formellt skydd av skog i Skåne län, Reviderad version 2019, Länsstyrelsen i Skåne län
- Fakta skog 1, 2008, SLU, Gunnar Isacson, Jörg Brunet
- Fakta skog 12, 2008 SLU, Örjan Fritz
- Artportalen www.artportalen.se
- Artdatabankens artfaktablad <http://www.artdata.slu.se>

- Kulturmiljöprogram för Skåne, Kulturmiljöprogram för Skåne 2006, Länsstyrelsen i Skåne län
- Grön infrastruktur i Skåne – nulägesbeskrivning 2020, Länsstyrelsen Skåne
- Naturvärdesöversikt - regionalt värdefulla områden för biologisk mångfald, Länsstyrelsen Skåne
- Bevarandeplan för Natura 2000-området Bjärnum SE0420263, Länsstyrelsen 2016
- Värdeutlåtande Svefa AB 2023 och 2024

13.1 Kartor

- Generalstabskartan 1897, Hässleholm 9-1, Rikets allmänna kartverks arkiv
- Häradsekonomiska kartan, 1926-34 Bjärnum 3-26, Rikets allmänna kartverks arkiv
- Häradsekonomiska kartan, 1926-34 Farstorp 3-27, Rikets allmänna kartverks arkiv
- Övriga kartor och bakgrundskartor, Lantmäteriet. © Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga A. Skötselområdeskarta

Bilaga A, Skötselområdeskarta Naturreservatet Bjärnum, Hässleholms kommun

Naturreservat

Skötselområden

- Barrsumpskog
- Lövsumpskog
- Naturskogsliknade ädellövskog
- Ädellövskog - restaurering
- Ängsmark

Anläggningar

- Parkeringsplats
- Informationsskylt
- Led

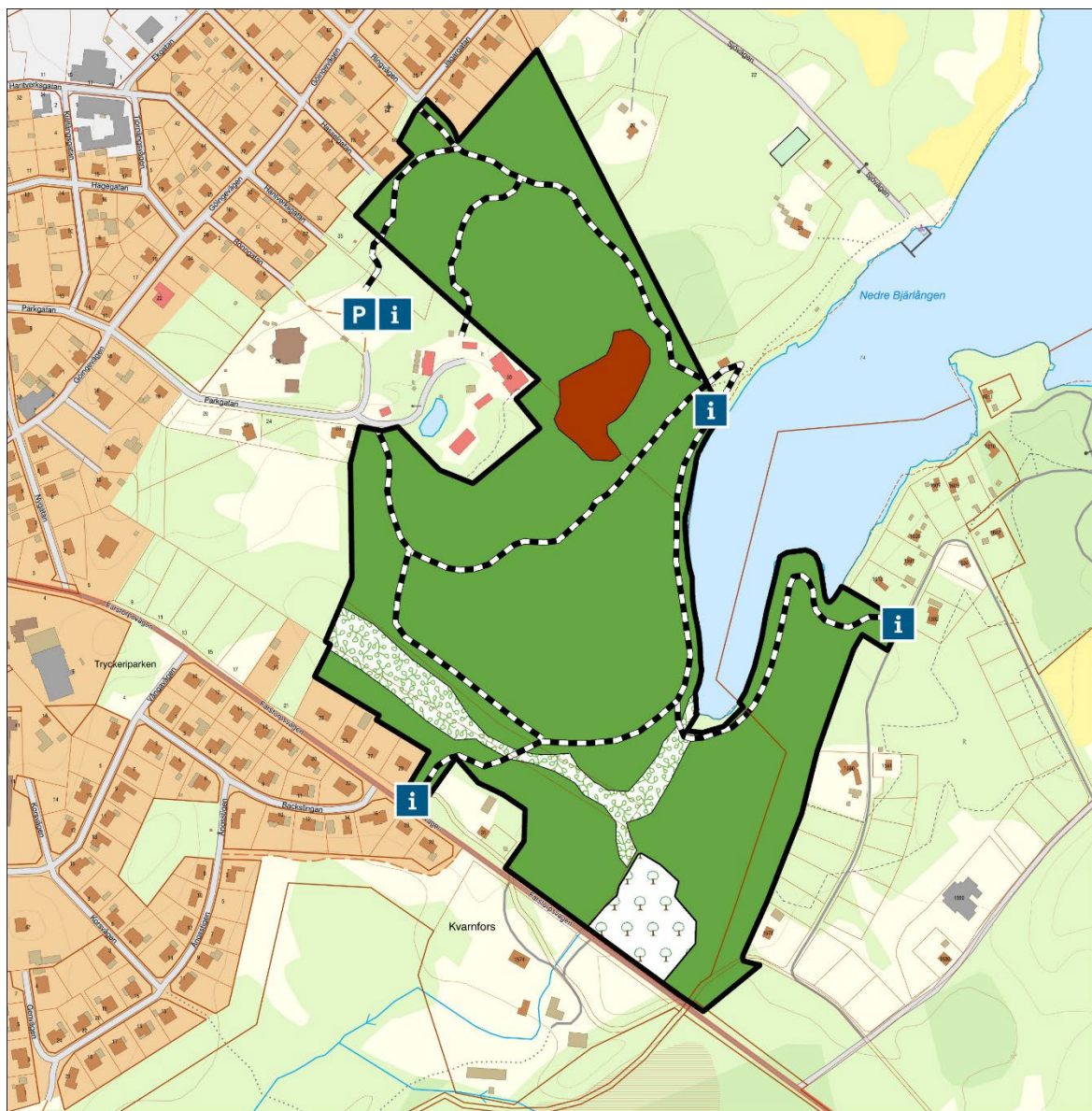

0 100 200 300 Meter

Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr dnr 38010-2023

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga B. Målbildskarta

Bilaga B Målbild Naturreservatet Bjärnum, Hässleholms kommun

Naturreservat

Skötselområden

- Barrsumpskog
- Lövsumpskog
- Naturskogslignade ädellövskog
- Ängsmark

Anläggningar

- Parkeringsplats
- Informationsskylt
- Led

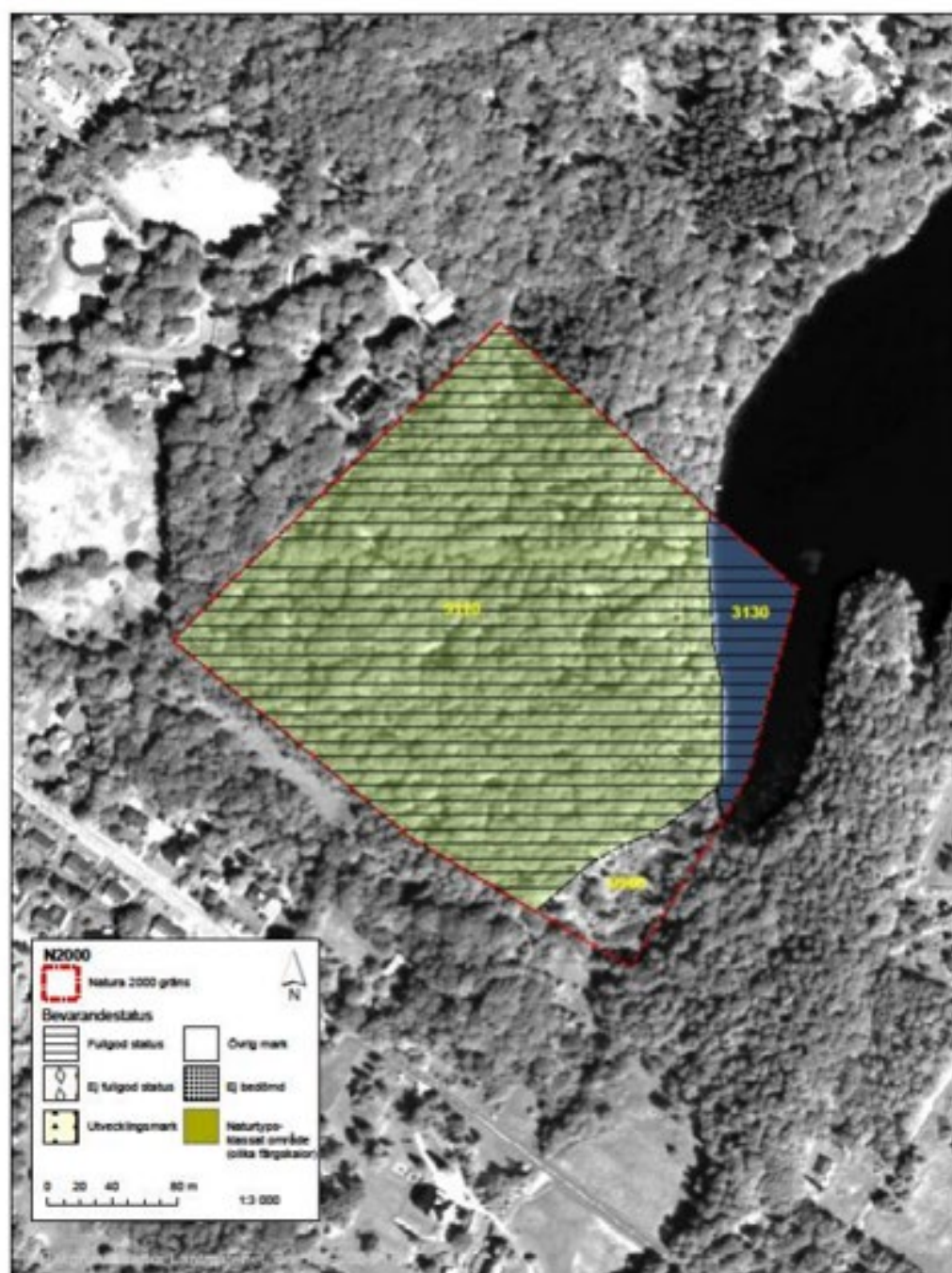
0 100 200 300 Meter

Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr dnr 38010-2023

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga C. Karta över Natura 2000 området

Naturtypskoder

Natura 2000-naturtyper

3130- Oligo-mesotrofa sjöar med strandpryl, braxengräs eller annuell vegetation på exponerade stränder.

9110- Näringsfattig bokskog.

Ej naturtyper

9900- Ickeenatura-skog.

Naturreseptatet Bjärnum är ett mycket tätortsnära ädellövskogsområde som hyser osedvanligt många hotade lavar. I området finns flera leder.

En del i länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda naturreseptat och upprätta skötselplaner.

Skötselplanen innehåller en markhistorisk beskrivning samt planerad markanvändning, mål och skötselåtgärder för området. Den innehåller också information om friluftsliv, samt om hur en framtida uppföljning av området är tänkt att ske.

Länsstyrelsen
Skåne

www.lansstyrelsen.se/skane

Bilaga 5. Inkomna yttranden och bemötande

Tillhör beslut den 25 september 2025 om bildande av naturreservatet Bjärnum i Hässleholms kommun.

Hässleholms kommun: Kommunstyrelsens arbetsutskott besvarar samrådet utan erinran.

Kommunledningsförvaltningen anser att naturreservatet är i linje med kommunens naturvårdsstrategier och att det bidrar till att bibehålla en god boendemiljö för Bjärnumsborna. Eftersom marken inte har något annat avsett ändamål och kommunens merkostnader är små talar övervägande skäl för att förslaget ska lämnas utan erinran.

Skogsstyrelsen: ser positivt på att naturvärdena i området skyddas långsiktigt enligt presenterat underlag och tillstyrker förslaget till bildandet av naturreservatet.

Trafikverket: Ärendet berör väg 1930 för vilken Trafikverket är väghållare. Trafikverket ser det som positivt att ordinarie väghållningen är undantagna i föreskrifterna. Trafikverket förutsätter därför att normal drift och underhåll, såsom till exempel saltning, slåttring av vegetation och snöplogning kommer att kunna utföras för de berörda allmänna vägarna. Vidare får bildande av naturreservatet inte påverka vägarnas vattenavrinning samt möjligheterna till att rensa diken. Trafikverket har inga synpunkter på bildande av naturreservatet.

Länsstyrelsen: Drift och underhåll av väg kan fortgå precis som tidigare.

Skanova (Telia Company) AB: har markförlagda teleanläggningar inom området. Skanova önskar att så långt som möjligt behålla befintliga teleanläggningar i nuvarande läge för att undvika olägenheter och kostnader som uppkommer i samband med flyttning. Skanova behöver ha möjlighet att underhålla ledningar i området och önskar att hänsyn tas till detta.

Om så önskas kan ledningarna skickas digitalt i dwg-format för att infogas på plankartan. Kontakta <https://www.ledningskollen.se>
Kabelanvisning beställs via [Ledningskollen.se](https://www.ledningskollen.se)

Länsstyrelsen: Drift och underhåll av ledningar kan fortgå precis som tidigare.

E.ON Energidistribution AB: har inga synpunkter då vi ej har anläggningar innanför området.

SGU: Avstår från att yttra sig.

Lunds botaniska förening: har genom undertecknad tagit del av förslaget till Länsstyrelsens beslut som vi starkt understöder. Bedömer också att långsiktiga mål med reservatet är väl underbyggda liksom skötselplanen.

Skånes orienteringsförbund: har läst yttrandet och tycker att det ser bra ut och att det fungerar för vår verksamhet. Och att det balanserar olika intressen på ett bra sätt. Så vi är positiva till denna konstruktiva skrivning.

Bjälrlången–Dalsjön Fiskevårdsområdesförening

1. Kartfel, risk för igenväxning och bristande hänsyn till befintlig stig
En välanvänd stig löper runt sjön och passerar även förbi fastigheter kopplade till föreningens medlemmar. Denna stig syns inte på den karta som bifogats naturreservatsförslaget. Enligt föreskrifterna får vegetationen inte påverkas eller röjas, vilket innebär att stigen kommer att växa igen. Det strider både mot områdets karaktär och mot syftet att tillgodose friluftslivet.

Vi begär därför att:

Kartan korrigeras för att visa hela gångvägen runt sjön.

En zon om minst 15 meter från sjökanten undantas från reservatsföreskrifterna, så att röjning av sly och buskar tillåts.

Detta är nödvändigt för att bevara områdets estetiska och rekreativa värden och för att säkerställa fortsatt användning av stigen som en viktig lokal friluftsresurs.

2. Begränsning av fiske från land – ett ekonomiskt intrång

Naturreservatet innebär att fiske från sjökanten inom reservatsområdet förbjuds eller avsevärt försvåras. Detta är en direkt inskränkning i fiskerättens utövande, och drabbar alla delägare i fiskevårdsområdet.

Att fiske från land förbjuds eller hindras:

Minskar tillgängligheten för rekreationsfiske,

Begränsar nyttjandet av en befintlig och etablerad rättighet,

Riskerar att minska värdet på fiskekortsförsäljning och

nyttjandegrad.

Detta är att betrakta som ett juridiskt intrång i äganderätten som enligt miljöbalken ska ersättas ekonomiskt till fiskevårdsområdets delägare.

Sammanfattning:

Föreningen kräver:

1. Att kartan uppdateras för att spegla befintlig stig runt sjön.
2. Att 15 meter från strandlinjen undantas från föreskrifterna för att möjliggöra röjning.
3. Att intrånget på fiskerätten ersätts ekonomiskt till delägarna i fiskevårdsområdet.

Länsstyrelsen:

Den led som åsyftas finns med i skötselplanen, Bilaga A och B. Ett naturreservat gäller den yta som omfattas av naturreservatet. Andra leder och vägar finns det därför inte skäl att rita in. På er karta www.bdfvo.se/om-sjoarna framgår inte den 2025-06-27 var åberopad stig kring Övre Bjärlången går.

Länsstyrelsen har i samråd med markägaren lagt in ett område på bilaga 2 till beslutet, där vegetationsvård får ske mellan led och sjö för att öka tillgängligheten till sjön. Noter att samfälld mark längst ner i viken inte ingår i naturreservatet. Ytterligare mark för vegetationsvård längs stranden har bedömts ej vara lämplig på grund av Natura 2000 område, höga naturvärden som kan försämrats av uttorkning, eller med hänsyn till närboende hemfridszon.

Sjön omfattas ej av naturreservatet. Rätten till fiske är ej inskränkt. Länsstyrelsen anser därför att det ej finns något skäl för ekonomisk ersättning.

Lilla Mölleröd Samfällighetsförening

Lilla Mölleröd Samfällighetsförening är väghållare för en samfälld väg som gränsar direkt till det föreslagna naturreservatet Bjärnum. Föreningen vill härmed lämna följande yttrande:

1. Naturreservatets gräns måste flyttas minst 10 meter från samfällighetsvägen. Naturreservatets nuvarande avgränsning ligger i direkt anslutning till samfällighetens väg. Detta är inte förenligt med föreningens uppdrag att underhålla vägen och riskerar att: Försvara sedvanligt vägunderhåll såsom slyröjning, dikning, snöröjning och grusning. Orsaka osäkerhet kring huruvida normala åtgärder strider mot reservatsföreskrifterna. Leda till rättsliga gränskonflikter mellan reservatsförvaltare och samfälligheten. Föreningen kräver därför att naturreservatsgränsen flyttas minst 10 meter från väggkanten för att säkerställa fortsatt funktionell och rättssäker väghållning.

2. Ökad trafik på samfällighetsvägen är oacceptabelt – informationsplats ska tas bort

Föreningen ser en risk att naturreservatet leder till ökad allmän trafik på vår privata väg, som i dag endast är avsedd för boende och berörda fastigheter.

Om detta sker, kommer föreningen att vidta åtgärder för att stänga vägen för obehörig trafik – genom fysiska avspärrningar eller skyltning – för att bevara vägens skick och säkerhet.

Det är därför helt oacceptabelt att en informationsplats planeras i anslutning till vår samfällighetsväg. Informationsplatsen bör flyttas till annan plats där den inte bidrar till trafik på samfälld väg.

Föreningen motsätter sig att vår väg används som tillfart till reservatet.

Sammanfattning: Lilla Mölleröd Samfällighetsförening kräver att:

1. Naturreservatets gräns flyttas minst 10 meter från samfällighetens väg.
2. Ingen informationsplats eller reservatsanläggning placeras i anslutning till vägen.
3. Länsstyrelsen säkerställer att reservatet inte medför ökad allmän trafik på vår väg.

Om så inte sker kommer föreningen att stänga vägen för allmän trafik med stöd av vägföreningens regelverk.

Länsstyrelsen:

När ett naturreservat gränsar till en väg ligger gränsen alltid i gränsen för vägområdet, innebärande att väg och därtill dike eller slänt ligger utanför naturreservatet.

Gällande ökad risk för trafik. Länsstyrelsen har pekat ut att parkering till naturreservatet ska ske vid Hembygdsparken. Det finns inte heller någon parkeringsyta vid den informationsskylt ni avser i ert yttrande, vilket minskar risken för parkering ytterligare. En informationsskylt är behövlig här, liksom på andra ställen runt naturreservatet, för att gående på stigar ska göras uppmärksamma på att de kommer in i ett naturreservat.

Privatperson: Jag är markägare till en fastighet som angränsar till det föreslagna naturreservatet Bjärnum och vill härmed lämna ett kritiskt yttrande. Nedan redogör jag för flera allvarliga invändningar mot reservatsbildningen i dess nuvarande form.

1. Risk för negativ påverkan på framtida planläggning och markanvändning

Min fastighet ligger inom ett område med gällande byggnadsplan och saknar strandskydd. Kommunen har dessutom aviserat att en ny detaljplan ska tas fram för området i framtiden. Att nu placera ett naturreservat direkt angränsande till detta område innebär en avsevärd risk att framtida planläggning förhindras eller kraftigt begränsas.

Detta strider mot principerna om markägares rätt till utveckling och användning av sin egendom, och kan leda till ekonomiska förluster och rättsosäkerhet. Naturreservatet får därmed direkt inverkan på kommunens planmonopol och min framtida dispositionsrätt.

2. Otydlighet kring gränsdragning och framtida ingrepp

Länsstyrelsen uppger att gränsen till naturreservatet ännu inte är slutligt fastställd. Det är inte acceptabelt att fatta beslut om ett reservat utan att exakt kunna visa hur det påverkar angränsande fastigheter. Därtill föreslås framtida åtgärder, såsom hydrologisk restaurering och igenläggning av diken, utan någon garanti för att min mark inte påverkas negativt. Detta skapar osäkerhet kring grundvattennivåer, avvattning och markens bärighet.

3. Ökad risk för intrång och störningar från friluftsliv

Naturreservatet ska enligt förslaget göras tillgängligt för allmänheten. Det saknas dock skyddsåtgärder eller buffertzoner för närliggande privata bostäder. Jag ser en påtaglig risk för ökat intrång, buller, nedskräpning, otillåten parkering och andra störningar, vilket påverkar min boendemiljö negativt.

4. Indirekta restriktioner på angränsande mark

Även om min fastighet inte ligger inom reservatet, innebär förslaget att verksamhet och markanvändning i min närhet kan:

- Kräva samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken.
- Bli föremål för striktare bedömning vid t.ex. avverkning, bygglov och markarbeten.
- Möta ökade krav från Länsstyrelsen vid brukande.

Detta innebär ett indirekt intrång i förfoganderätten som bör beaktas och ersättas, men som förslaget i dag helt ignorerar.

5. Bristande proportionalitet och alternativprövning. Länsstyrelsen redovisar inte varför mindre ingripande skyddsformer, som biotopskydd eller naturvårdsavtal, inte bedömts tillräckliga. Naturreservat är det mest långtgående verktyget enligt miljöbalken och kräver därför en noggrann analys av proportionalitet, vilket saknas i det nuvarande beslutsunderlaget.

6. Kartfel, risk för igenväxning och bristande hänsyn till befintlig stig
En välanvänd stig löper runt sjön och passerar även förbi mina fastigheter, men detta redovisas inte på den karta som bifogats förslaget. Enligt förslaget till reservat får vegetationen inte påverkas eller röjas, vilket innebär att gångvägen kommer att växa igen. Det strider mot både områdets nuvarande karaktär och syftet att tillgodose friluftslivet.

Länsstyrelsen: Den mark som ingår i naturreservatet och som gränsar till er ägs av Hässleholms kommun, med vilken länsstyrelsen har tecknat överenskommelse om att bilda naturreservat med.

Naturreservatet strider inte emot gällande detaljplan. Ett naturreservat träffar enbart den yta naturreservatet omfattar. Din dispositionsrätt gäller den mark du äger och under de lagar och förordningar som gäller för den marken.

Skogsstyrelsen mäter på uppdrag av länsstyrelsen in gränsen för naturreservatet. Att gränsen inte är slutligt fastställd medför inte någon rättsosäkerhet för er, då er fastighet inte ingår i naturreservatet. Normalt är att gränsen för ett naturreservat kan justeras någon meter mellan den på karta inritad gräns och den som slutligen mäts in, baserad på djupare fastighetsutredningar kring var gränser verkligen går. Notera att fastighetskartan inte alltid anger korrekt gräns. För att verkligen fastställa gränser går inmätningen tillbaka till skifteskartorna. Innan eventuell återvätning sker kommer detta att utredas så att mark utanför naturreservat inte påverkas. Din fastighet ligger väsentligt högre upp i terrängen och på ett stort avstånd från det område som eventuellt skulle återvätas.

Gällande risk för störningar så är det länsstyrelsens uppfattning att naturreservat även framgent främst kommer attrahera närboenden.

Idag finns flera stigar i området. Länsstyrelsen har tagit hänsyn till din boendemiljö genom att inte tillåta vegetationsvårdande åtgärder, som har varit önskade av Fiskevårdsområdesföreningen, längs det område där besökare skulle kunna få insyn till din tomtplats. Gällande framtida markanvändning så förändras hela tiden samhället och de lagar och förordningar som styr det. I tätbebyggda områden gäller även detaljplaner. Hänvisade indirekta okända intrång går inte att ekonomiskt ersätta.

Gällande skyddsform. Skogliga biotopskydd inrättas endast av Skogsstyrelsen och varken biotopskydd eller naturvårdsavtal kan reglera allmänhetens uppträdande i området. Vilket länsstyrelsen har ansett vara behövligt särskilt i ett så tätortsnära område som i detta fallet. Gällande kartfel så ritas stigar utanför naturreservatet inte in på kartor tillhörande naturreservatet, det enda undantaget är när en led lämnar ett naturreservat gör en u-sväng och återvänder på annat ställe in i naturreservatet. Leder kommer fortsatt hållas öppna i området.

HUR MAN ÖVERKLAGAR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Mottagare

För att överklaga skriver ni till Regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet. Observera dock att ni ska skicka överklagandet till skane@lansstyrelsen.se eller till Länsstyrelsen Skåne, Avdelningen för natur och vatten, 205 15 MALMÖ.

Tid för överklagande

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen senast den **23 oktober 2025**.

Om den som vill överklaga beslutet företräder det allmänna ska överklagandet dock ha kommit in tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Innehåll

Överklagandet ska vara skriftligt. I överklagandeskrivelsen ska ni ange:

- vilket beslut ni överklagar, beslutets datum och ärendenummer (diarienummer),
- på vilket sätt ni vill att beslutet ska ändras,
- er adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- eventuella handlingar eller annat som stödjer er mening.

Ytterligare upplysningar

Behöver ni veta mer om hur ni ska göra kan ni ringa till Länsstyrelsen, telefon 010-224 10 00 (växel).